स्वागतम्

तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय
सुर्खेत

"आधिकारिक तथ्याङ्क, पारदर्शी शासन"

राष्ट्रिय तथ्याङ्क दिवस, २०८२

मितिः २०८२ पौष १७ गते

वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

नेपाल सरकार

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय सुर्खेत

कार्यालयको परिचय (General Introduction to SCO, Surkhet)

नेपाल सरकार

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय सुर्खेत

तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय सुर्खेतको कार्यक्षेत्रः

दैलेख, जाजरकोट, रूकुमपश्चिम, सल्यान र सुर्खेत जिल्लाका सबै (४३ वटा) स्थानीय तह

प्रमुखः

तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी (रा.प. द्वितीय श्रेणी)

कर्मचारी दरबन्दीः १८

तथ्याङ्कको परिचय (Introduction to Data, Statistics)

- संख्यामा ब्यक्त गरिने जानकारी
- विकास तथा अनुसन्धान तर्फको प्रस्थान विन्दु
- तथ्यहरूको सामुहिक प्रस्तुती
- सवै बैज्ञानिक अध्ययनका लागि आधारभूत औजार
- तथ्याङ्कको प्रयोगबाट कुनै पनि वस्तु, घटना वा समूहको बारेमा जानकारी सङ्कलन गरेर त्यसको आधारमा निष्कर्ष निकाल्न सकिन्छ

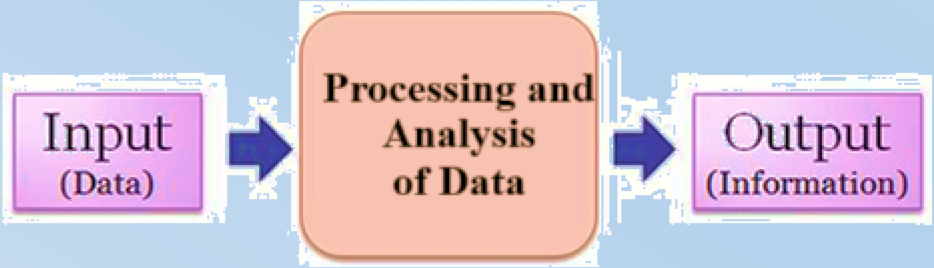

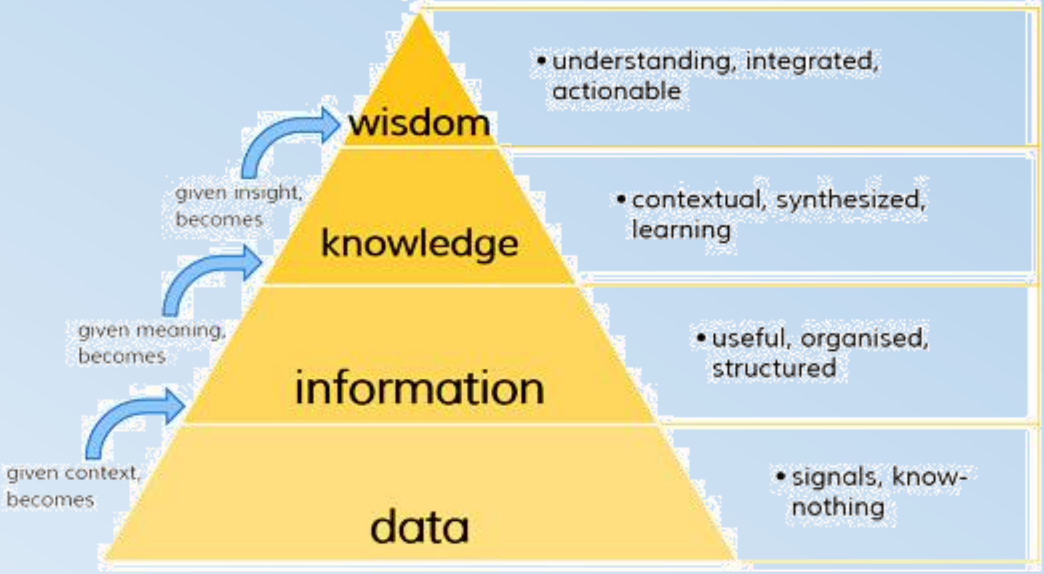

तथ्याङ्क शास्त्रः
संख्यात्मक तथ्यहरूको सङ्कलन, प्रशोधन, विश्लेषण, प्रस्तुतीकरण, ब्याख्या र प्रयोग गर्ने विज्ञान

तथ्याङ्कको महत्व (Importance of Statistics)

- नीति निर्माण तथा निर्णय प्रकृया,
- योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा,
- कार्यक्रम कार्यान्वयनको अनुगमन, सुपरिवेक्षण तथा मूल्याङ्कन,
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय विकास लक्ष्यहरूको प्रगति मापन,
- अध्ययन अनुसन्धान,
- अनुमान, प्रक्षेपण, भविष्यवाणी,
- तथ्याङ्क प्रशासनको आँखा हो, यसले शासन ब्यवस्थालाइ पारदर्शी बनाउन मद्दत गर्छ,
- तथ्याङ्कले सम्बन्धित तथ्यहरू बीचको सम्बन्ध प्रस्तुत गर्दछ, उद्योगका लागि अमूल्य मानिन्छ,
- तथ्याङ्क विगतको ज्ञान र अनुभवको अभिलेख हो,
- विज्ञानका सबै क्षेत्रमा तथ्याङ्कीय विधिको प्रयोग हुन्छ,
- तथ्याङ्कले सीमित साधन स्रोतको अधिकतम वितरणका लागि निष्पक्ष मार्ग प्रदान गर्दछ,
- तथ्याङ्क मानव कल्याणका लागि आवश्यक विषय हो ।

तथ्याङ्कका सीमाहरू (Limitations of Statistics)

- तथ्याङ्कले गुणात्मक प्रकृतिका घटनाको अध्ययन गर्दैन।
- तथ्याङ्कले एकल व्यक्तिको अध्ययन गर्दैन।
- तथ्याङ्क औसतमा मात्र सही हुन्छन्।
- गलत निष्कर्षमा पुऱ्याउने सम्भावना पनि हुन्छ ।
- तथ्याङ्कको दुरूपयोग हुने खतरा हुन्छ।
- तथ्याङ्क साधन मात्र हो साध्य होइन ।
- तथ्याङ्कको प्रयोग तथ्याङ्कीय साक्षर व्यक्तिहरूले मात्र गर्न सक्दछन्।

सूचना चक्र
(Information Cycle)

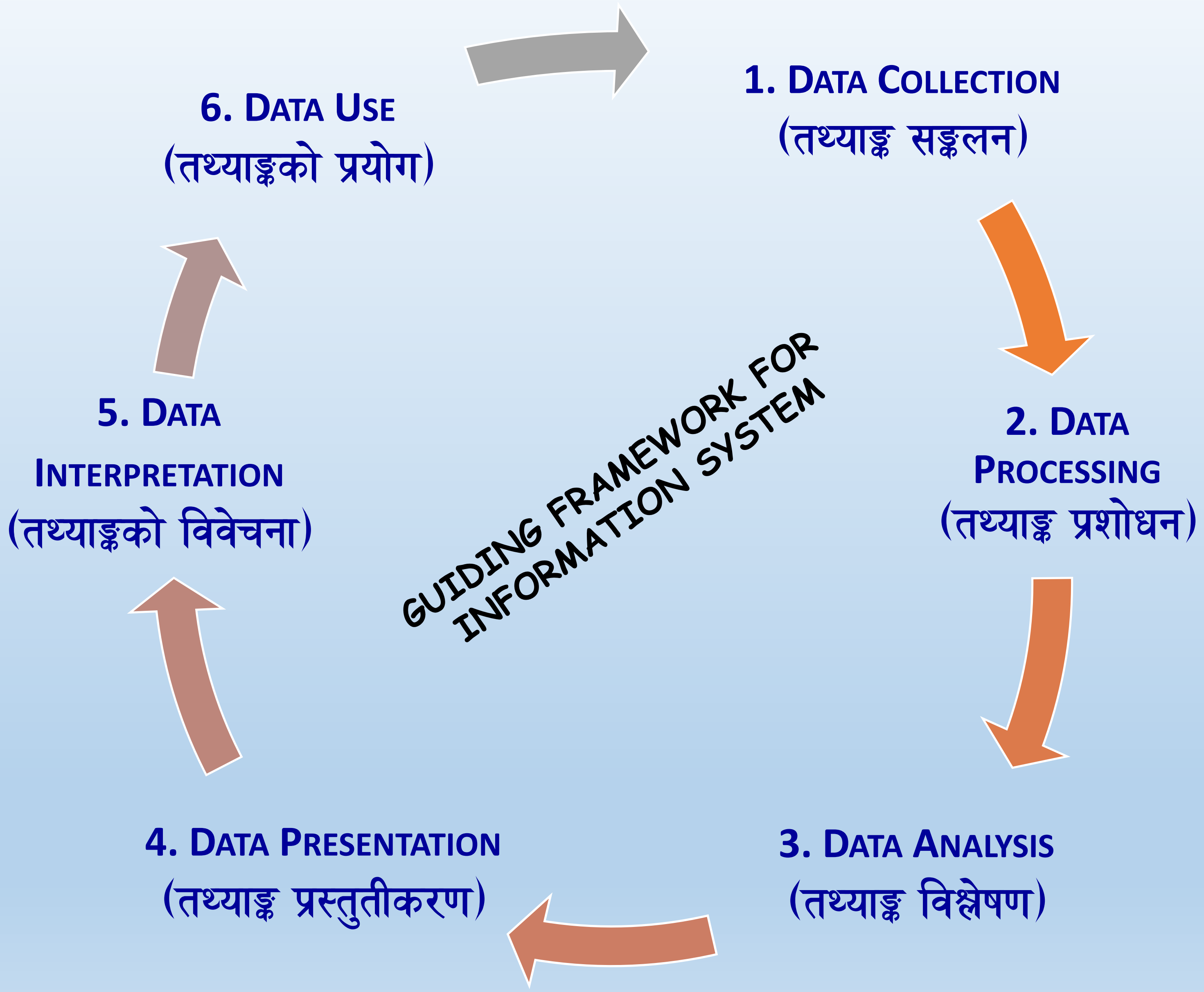

आधिकारिक तथ्याङ्कका आधारभूत सिद्धान्तहरू
(Fundamental principles of official statistics)

- प्रासंगिकता, निष्पक्षता र समान पहुँच
- वैज्ञानिक सिद्धान्त, व्यावसायिक मापदण्ड, र नैतिकता
- उत्तरदायित्व र पारदर्शिता
- दुरुपयोग निवारण
- आधिकारिक तथ्याङ्कका स्रोत
- गोपनीयता
- कानून
- राष्ट्रिय समन्वय
- अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डहरूको प्रयोग
- अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग

तथ्याङ्कका सरोकारवाला (Stakeholders of Statistics)

- तीनवटै तहका सरकार (नीति निर्माता, योजनाकार)
- नागरिक समाज तथा नीजि क्षेत्र
- सञ्चार जगत
- प्राज्ञिक क्षेत्र, अध्ययनकर्ता, अनुसन्धानकर्ता, विद्यार्थी
- अन्तर्राष्ट्रिय समुदाय
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था

राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणाली (National Statistical System)

- राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणाली भन्नाले आधिकारिक तथ्याङ्क सम्बन्धी देशमा भएको कानूनी प्रावधान, संस्थागत व्यवस्था र पूर्वाधार तथा समष्टिगत रूपलाई बुझिन्छ ।
- यसले तथ्याङ्क संकलन, व्यवस्थापन, वितरण तथा उपयोगको खाका निर्धारण गरेको हुन्छ ।

तथ्याङ्क प्रणालीका अङ्गहरू (Components of Statistical System)

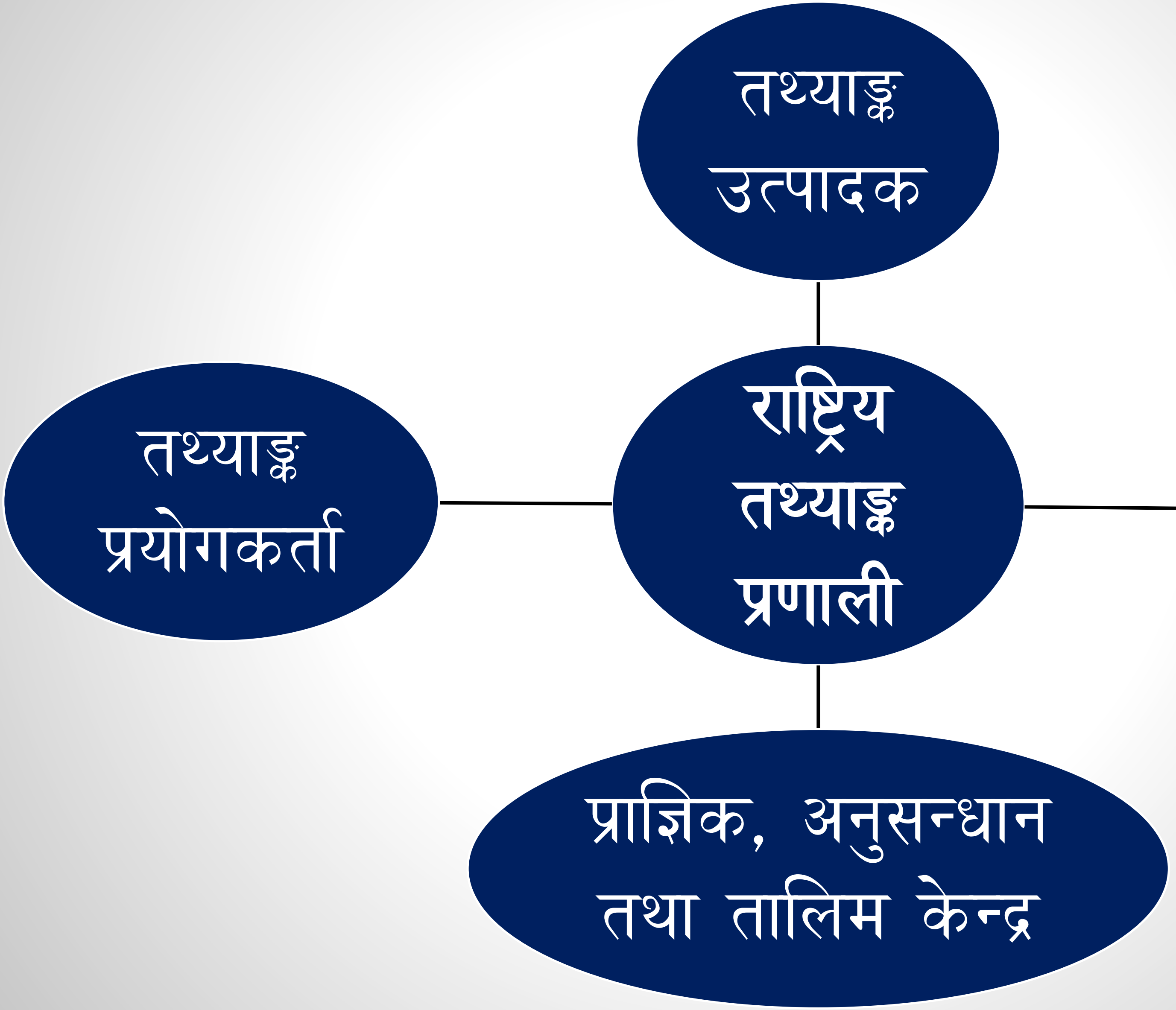

नेपालको राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणाली (Statistical System of Nepal)

- संविधानले संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकार सूचीमा छुट्टाछुट्टै तथ्याङ्कीय क्रियाकलापको जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ ।
- नेपालको तथ्याङ्क प्रणाली तेर्सो (Horizontal) र ठाडो (Vertical) दुवै किसिमले विकेन्द्रित रूपमा सञ्चालित रहेको छ ।
- नेपालको तथ्याङ्क प्रणाली औपचारिक रूपमा वि.सं. १९६८ सालमा सम्पन्न पहिलो जनगणनाबाट शुरू भएको मानिन्छ ।

नेपालमा तथ्याङ्क प्रणालीको विकासक्रम
(Evolution of Statistical System in Nepal)

- वि.सं. १९६८ मा इस्तिहार जारी गरी राणा प्रधानमन्त्री चन्द्रसम्शेरले पहिलो जनगणना गराएका थिए
- पहिलो जनगणना, वि.सं. १९६८ देखी आधिकारिक रूपमा राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणालीको शुरूवात
- वि.सं. १९७७, वि.सं. १९८७, वि.सं. १९९८ मा क्रमशः दोस्रो, तेस्रो र चौथो जनगणना सम्पन्न भएका तर बैज्ञानिक विधि एवं अन्तर्राष्ट्रिय मान्यताहरू प्रयोग गरिएको थिएन
- वि.सं. १९९५ मा जनसंख्या गोश्वाराको स्थापना
- वि.सं. २००८ मा जनसंख्या गोश्वारा र औद्योगिक समाचार संग्रह अड्डालाइ गाभेर संख्या विभागको स्थापना
- वि.सं. २००९-११ मा पहिलो बैज्ञानिक गणनाको रूपमा पाचौं राष्ट्रिय जनगणना सम्पन्न
- वि.सं. २०१३ मा जनगणना ऐन २०१३ लागु गरियो
- वि.सं. २०१३ मा पहिलो योजनाको शुरूवात । तथ्याङ्क अभावको अनुभूति गर्दै तथ्याङ्क विकासका लागि महत्वाकांक्षी योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा
- वि.सं. २०१५ मा तथ्याङ्क ऐन २०१५ जारी साथै जनगणना ऐन २०१३ खारेज

नेपालमा तथ्याङ्क प्रणालीको विकासक्रम
(Evolution of Statistical System in Nepal)

- तथ्याङ्क ऐन २०१५ ले गरेको ब्यवस्था अनुसार २०१५ पुस १७ गते केन्द्रिय तथ्याङ्क विभागको स्थापना । यस ऐनले तथ्याङ्क प्रणालीलाइ केन्द्रिकृत मोडेलको रूपमा स्थापित गरी केन्द्रिय तथ्याङ्क विभागलाइ केन्द्रिय निकायको रूपमा स्थापना गरेको
- वि.सं. २०१८ मा छैठौं राष्ट्रिय जनगणना र पहिलो राष्ट्रिय कृषिगणना सम्पन्न
- आ.व. २०१८/१९ मा पहिलोपटक राष्ट्रिय लेखाका अनुमानहरू तयार गरिएको
- वि.सं. २०२२ मा औद्योगिक गणनाको शुरूवात भएको (२०३०, ३४, ३९, ४४, ४९, ५४, ५९, ६४, २०६९)
- वि.सं. २०२८ मा दोस्रो राष्ट्रिय कृषिगणना
- वि.सं. २०३३ मा जन्म, मृत्यु तथा अन्य ब्यक्तिगत घटना ऐन लागु
- वि.सं. २०३८ मा सातौ राष्ट्रिय जनगणना र तेस्रो राष्ट्रिय कृषिगणना
- वि.सं. २०४१ मा तथ्याङ्क नियमावली जारी
- वि.सं. २०४२ मा क्षेत्रीय तथ्याङ्क कार्यालय
- वि.सं. २०४८ मा आठौं राष्ट्रिय जनगणना र तेस्रो राष्ट्रिय कृषिगणना
- वि.सं. २०५० मा ३३ स्थानमा शाखा तथ्याङ्क कार्यालय

नेपालमा तथ्याङ्क प्रणालीको विकासक्रम
(Evolution of Statistical System in Nepal)

- वि.सं. २०५५ मा स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन
- राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणाली सुधार्ने क्रममा २०५७ मा समष्टिगत राष्ट्रिय तथ्याङ्क योजना तयार
- नवौं राष्ट्रिय जनगणना २०५८
- वि.सं. २०६४ मा तथ्याङ्क सुधारको लागि उच्चस्तरीय समिति गठन
- नेपालको संविधान, २०७२ (विभिन्न धारा र अनुसूचिमा तथ्याङ्क)
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन सञ्चालन ऐन, २०७४ (सहकारी, राजश्व, स्थानीय तथ्याङ्क, अभिलेख ब्यवस्थापन, कृषि, पशुपंक्षी, श्रमशक्ति, विपद, खानी, सामाजिक सुरक्षा, जीवनघटना दर्ता, प्राकृतिक स्रोत आदि)
- तथ्याङ्क विकासका लागि राष्ट्रिय रणनीति (२०७५/७६-२०७९/८०)
- तथ्याङ्क ऐन २०७९, तथ्याङ्क नियमावली २०८०
- केन्द्रिय तथ्याङ्क विभागबाट राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०७९
- १८ स्थानमा तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरू, २०८१
- तथ्याङ्क विकासका लागि राष्ट्रिय रणनीति (२०८१/८२-२०८५/८६)

तथ्याङ्क सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
(Legal Provisions Relating to Statistics

- नेपालको संविधान, २०७२
- तथ्याङ्क ऐन, २०७९
- तथ्याङ्क नियम, २०८०
- राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- तथ्याङ्क विकासका लागि राष्ट्रिय रणनीति, २०७५, २०८१
- गाउँ/नगर वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यविधि, २०७८

नेपालको संविधानमा तथ्याङ्क (Statistics on the Constitution of Nepal)

- धारा २८: तथ्याङ्कको गोपनियता
- राज्यका नीति धारा ५१, च(८) : जनसांखिक तथ्याङ्कलाइ अद्यावधिक गर्ने
- प्रतिनिधि सभाको गठन, धारा ८४, १(क): जनसंख्याको आधारमा निर्वाचन क्षेत्र कायम गरिने
- प्रदेश सभाको गठन, धारा १७६, ख(२): जनसंख्याको आधारमा निर्वाचन क्षेत्र कायम गरिने
- राष्ट्रिय समावेशी आयोगको काम, कर्तब्य र अधिकार, धारा २५९,१(छ): अल्पसंख्यक तथा सीमान्तकृत समुदायका लागि......राष्ट्रिय जनगणना तथा मानव सूचकांक प्रतिवेदनको आधारमा....
- विशेषाधिकारको समीक्षा तथा पुनरावलोकन, धारा २८१ ... महिला तथा दलितको विशेष अधिकारको कार्यान्वयन र प्रभाव सम्बन्धमा
- निर्वाचन क्षेत्र निर्धारण आयोग, धारा २८६ (५): जनसंख्या मुख्य र भूगोललाइ दोस्रो आधार..
- अनुसूची ५ (१३): केन्द्रिय तथ्याङ्क (राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय मानक र गुणस्तर)
- अनुसूची ६ (६): प्रदेश तथ्याङ्क
- अनुसूची ८ (६): स्थानीय तथ्याङ्क र अभिलेख सङ्कलन
- अनुसूची ९ (११): ब्यक्तिगत घटना, जन्म, मृत्यु, विवाह र तथ्याङ्क

तथ्याङ्क ऐन, २०७९ का प्रमुख प्रावधान
(Key provisions of the Statistics Act, 2023)

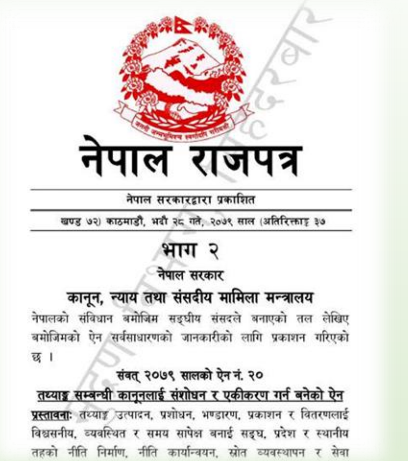
नेपाल राजपत्र

नेपाल सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ७२) काठमाडौं, भदौ २८ गते, २०७९ साल (अतिरिक्ताङ्क ३७

भाग २

नेपाल सरकार

कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

नेपालको संविधान बमोजिम सङ्घीय संसदले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

संवत् २०७९ सालको ऐन नं. २०

तथ्याङ्क सम्बन्धी कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावनाः तथ्याङ्क उत्पादन, प्रशोधन, भण्डारण, प्रकाशन र वितरणलाई विश्वसनीय, व्यवस्थित र समय सापेक्ष बनाई सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको नीति निर्माण, नीति कार्यान्वयन, स्रोत व्यवस्थापन र सेवा

- राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणालीलाई एकीकृत, विश्वसनीय र प्रमाणित बनाउने।
- सरकारी निर्णय, नीति तथा योजनाका लागि वैज्ञानिक आधार प्रदान गर्ने।
- तथ्याङ्क उत्पादन, संकलन, विश्लेषण र प्रकाशनमा एकरूपता ल्याउने।
- राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणाली अन्तर्गत राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय (NSO) लाई प्रमुख निकायका रूपमा परिभाषित।
- प्रदेश तथा स्थानीय तहमा पनि तथ्याङ्कीय संरचना गठन गर्न सकिने व्यवस्था।
- अन्य सरकारी निकायहरूले संकलन गर्ने तथ्याङ्क NSO सँग समन्वयमा गर्नुपर्ने।
- सम्पूर्ण सरकारी, गैरसरकारी, प्रदेश र स्थानीय तहका तथ्याङ्क कार्यहरूलाई एकीकृत गर्ने।
- अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड (UN Fundamental Principles of Official Statistics) अनुसार कार्य गर्ने व्यवस्था।
- तथ्याङ्क संकलनको लागि अनुमति लिनुपर्ने व्यवस्था।
- कुनै पनि व्यक्ति वा संस्था (सरकारी वा गैरसरकारी) ले तथ्याङ्क संकलन गर्न चाहे NSO बाट स्वीकृति लिनुपर्ने।
- तथ्याङ्कीय नतिजा सार्वजनिक गर्नु अघि गोपनीयता र सत्यापनको प्रक्रिया अपनाउनुपर्ने।

...तथ्याङ्क ऐन, २०७९ का प्रमुख प्रावधान
(Key provisions of the Statistics Act, 2023)

- व्यक्तिगत वा संस्थागत गोप्य विवरण सार्वजनिक गर्न नपाइने। तथ्याङ्क संकलन गर्दा प्राप्त व्यक्तिगत जानकारी कानूनी रूपमा गोप्य राख्नुपर्ने।
- गोपनीयता उल्लङ्घन गर्ने व्यक्तिलाई जरिवाना वा कारवाहीको प्रावधान।
- बिना अनुमति तथ्याङ्क संकलन गर्ने, गलत तथ्याङ्क प्रकाशन गर्ने वा गोपनीयता उल्लङ्घन गर्ने व्यक्तिलाई जरिवाना वा सजाय।
- तथ्याङ्कीय कार्यहरूको नीतिगत मार्गदर्शनका लागि राष्ट्रिय तथ्याङ्क परिषद् गठन। अध्यक्षः योजना आयोगका उपाध्यक्ष सदस्यः सम्बन्धित मन्त्रालयका सचिवहरू, प्रदेश प्रतिनिधि, विज्ञहरू आदि।
- NSO ले नियमित रूपमा जनगणना, सर्वेक्षण, सूचकाङ्कहरू, आर्थिक र सामाजिक तथ्याङ्कहरू प्रकाशित गर्नुपर्ने। प्रदेश र स्थानीय तहले पनि आफ्नो क्षेत्रको तथ्याङ्क प्रकाशन गर्न सक्ने।
- तथ्याङ्क संकलन, विश्लेषण र व्यवस्थापनका लागि डिजिटल प्रविधि र डेटा प्रणाली (Data Repository, Big Data, GIS) को उपयोग।
- ओपन डाटा नीतिसँग समन्वय।
- अन्तर्राष्ट्रिय सहकार्य र तथ्याङ्कीय आदान–प्रदान। अनुसन्धानका लागि स्वीकृत प्रयोगकर्तालाई तथ्याङ्क पहुँच दिने।

नेपालमा सञ्चालन हुने प्रमुख तथ्याङ्कीय गतिविधिहरू
(Major statistical activities conducted in Nepal)

- राष्ट्रिय जनगणना
- राष्ट्रिय कृषि गणना
- राष्ट्रिय आर्थिक गणना
- औद्योगिक प्रतिष्ठान गणना
- राष्ट्रिय लेखा तथ्याङ्क
- मुल्य तथ्याङ्क

- नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण
- नेपाल श्रमशक्ति सर्वेक्षण
- नेपाल बहुसूचक सर्वेक्षण
- नेपाल जनसांखिक स्वास्थ्य सर्वेक्षण
- आर्थिक सर्वेक्षण
- अन्य सर्वेक्षणहरू

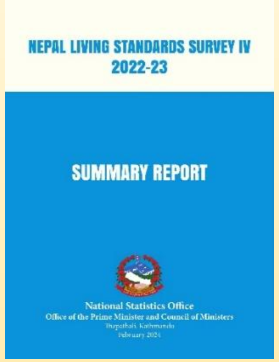

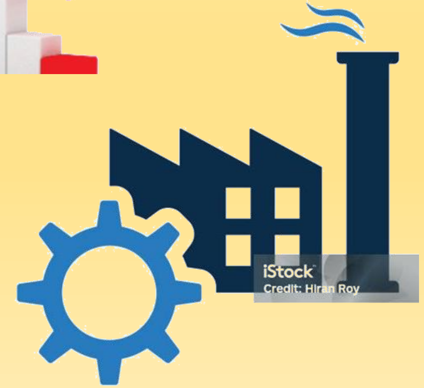

तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयबाट सञ्चालन हुने प्रमुख कार्यहरू
(Major functions carried out by the Statistics Coordination Office)

नियमित कार्यहरू
- त्रैमासिक राष्ट्रिय लेखा
- वार्षिक राष्ट्रिय लेखा
- निर्माण सामाग्री मूल्य संकलन
- उत्पादक मूल्य सुचकाङ्क
- औद्योगिक उत्पादन सूचकाङ्क
- ICP मूल्य संकलन
- कृषि तथा पशुपंक्षी उत्पादन मूल्य
- ब्यवसायिक डाइरेक्ट्री

विभिन्न गणनाहरू
- राष्ट्रिय जनगणना,
- राष्ट्रिय कृषिगणना,
- औद्योगिक प्रतिष्ठान गणना,
- राष्ट्रिय आर्थिक गणना

विभिन्न सर्वेक्षणहरू
- नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण
- नेपाल बहुसूचक सर्वेक्षण
- नेपाल श्रमशक्ति सर्वेक्षण
- आन्तरिक पर्यटन सर्वेक्षण
- निजि शिक्षण संस्था सर्वेक्षण
- अस्थायी/स्थायी बाली सर्वेक्षण
- पोल्ट्री सर्वेक्षण
- स्थलगत यातायात सर्वेक्षण
- निजि स्वास्थ्य संस्था सर्वेक्षण
- तरकारी बाली सर्वेक्षण
- सहकारी संस्था सर्वेक्षण

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, सुर्खेत
कार्यक्षेत्रः दैलेख, जाजरकोट, रुकुम-पश्चिम, सल्यान र सुर्खेत जिल्ला

नागरिक वडापत्र

क्र.सं.	सञ्चालन गरिने कार्य/सेवा	कार्य/सेवा सञ्चालन गरिने प्रकृया	कार्य/सेवा प्राप्त/सञ्चालन गर्न लाग्ने समय	लाग्ने दस्तुर	जिम्मेवार शाखा/फाँट
१.	विभिन्न गणना तथा सर्वेक्षणको तथ्याङ्क सङ्कलन	छनौटमा परेका क्षेत्रमा निर्देशनानुसार तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	–	तथ्याङ्क शाखा, सम्बन्धित प्राविधिक फाँट
२.	वस्तुगत विवरण तथा तथ्याङ्क प्रकाशन	सम्बन्धित निर्देशिका अनुसार	आवश्यकता अनुसार	–	तथ्याङ्क शाखा, प्रकाशन फाँट
३.	तथ्याङ्क तथा प्रकाशन वितरण	लिखित निवेदन र निवेदकको परिचय पत्रको प्रतिलिपी	निवेदन प्राप्त भएकै दिन	निःशुल्क	प्रशासन शाखा
४.	तथ्याङ्कीय साक्षरता एवं सचेतना	तालिम, गोष्ठी, बैठक, सञ्चार माध्यम	कार्यविधि, निर्देशिका अनुसार	–	प्रशासन शाखा
५.	कार्यक्षेत्र भित्रका स्थानीय तहहरूसंग तथ्याङ्कीय कृयाकलापको समन्वय	तालिम, गोष्ठी, बैठक, पत्राचार, टेलिफोन, इमेल	आवश्यकता अनुसार	–	प्रशासन शाखा
६.	सरकारी निकाय वा सार्वजनिक संस्थालाई तथ्याङ्क सम्बन्धी कार्यमा सहयोग गर्ने	लिखित निवेदन र निर्णयको प्रतिलिपी, आपसी समन्वय, सम्झौता	आवश्यकता अनुसार	निःशुल्क	तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी वा निजले तोकेको अधिकृत
७.	पुस्तकालय सेवा	परिचय खुल्ने कागजात	कार्यालय समयभित्र	निःशुल्क	प्रशासन शाखा

सूचना अधिकारी तथा गुनासो व्यवस्थापन अधिकृतः ठाकुर प्रसाद लामिछाने
सम्पर्क नम्बरः ०८३-५२०२०४, ९८५७८३०२३८
ईमेलः scosurkhet@nsonepal@gov.np
वेब साईटः scosurkhet.nsonepal.gov.np

तालुक निकायः राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय
सम्पर्क नम्बरः 01-5345946
ईमेलः info@nsonepal.gov.np
वेब साईटः nsonepal.gov.np

समन्वयात्मक कार्यहरू
- स्थानीय तह र प्रदेश तहका वस्तुगत विवरण तयारी
- माग बमोजिमको उपलब्ध तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने
- राष्ट्रिय तथ्यगत विवरण सम्बन्धी कार्य
- तथ्याङ्कीय साक्षरता, सरोकारवाला अन्तरकृया
- तथ्याङ्कीय परामर्श, पैरवी

हाम्रा प्रमुख प्रकाशनहरू (Our Flagship Publications)

- जनसांख्यिक तथा सामाजिक तथ्याङ्क प्रकाशनहरू: Population & Housing Census Reports, Population Monographs of Nepal, Nepal Living Standards Survey (NLSS), Nepal Labour Force Survey (NLFS), Multiple Indicator Cluster Survey (MICS), Browsers, Booklets…
- आर्थिक तथा वित्तीय तथ्याङ्क प्रकाशनहरू: National Accounts of Nepal, Quarterly Economic Bulletin, Statistical Year Book of Nepal, Consumer Price Index (CPI) / Inflation Report, Producer’s Price Index (PPI), Foreign Trade Statistics, Economic census reports..
- कृषि र औद्योगिक तथ्याङ्क प्रकाशनहरू: National Sample Census of Agriculture, Agricultural Statistics of Nepal, Census of Manufacturing Establishments, Survey on Cottage and Small Industries..
- प्रादेशिक तथा स्थानीय प्रकाशनहरू: Province Profile / District Profile, Municipal Statistics Profile, Small Area Estimation Reports, Browsers……
- अन्य प्रमुख प्रकाशनहरू: Environment Statistics of Nepal, Gender Statistics of Nepal, Sustainable Development Goals (SDGs) Progress Report, Census and Survey related various estimates/Reports.

प्रदेश तथा स्थानीय तहको भूमिका (The Role of Province and Local Levels)

- नीति निर्माण, योजना, निर्णय, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणालीलाइ तथ्यमा आधारित बनाउने
- प्रदेश तथा स्थानिय तहमा तथ्याङ्क सम्वन्धि नीतिगत एवं संस्थागत व्यवस्था गरी तथ्याङ्कीय क्रियाकलाप वढाउनु पर्ने
- तथ्याङ्कीय आवश्यकताहरु र उपलब्धताको बारेमा पहिचान हुन जरुरी
- नयां सर्वेक्षण गर्ने वा रा त का अन्य निकायले गर्न थालेको सर्वेक्षणमा लागत सहभागिताको माध्यम वाट आफूलाई आवश्यक खण्डिकृत तथ्याङ्कको व्यवस्था
- सेवा प्रवाह सम्वन्धि तथ्याङ्कको अभिलेखन तथा सूचना व्यवस्थापन प्रणालिको व्यवस्था
- आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्र वा अन्य संस्थाले तथ्याङ्कीय क्रियाकलाप गर्दा तथ्याङ्क संकलनको अनुमति तथा उत्पादित तथ्याङ्क प्रकाशन गर्दा प्रमाणीकरणको व्यवस्था मिलाउने
- कुनै सरकारी वा गैह्रसरकारी संस्थाले तथ्याङ्क संकलन गर्न थालेको जानकारी भएका कुन स्तरको तथ्याङ्कीय क्रियाकलाप हो पहिचान गरी तथ्याङ्क संकलन अनुमति लिए नलिएको एकिन गरी आवश्यक कारवाही वढाउने ।

केही तथ्याङ्कीय झलकहरू
(Some Statistical Glimpses)

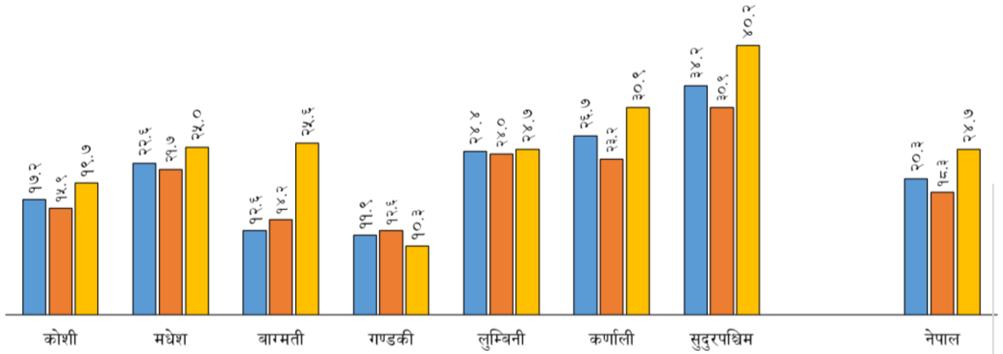

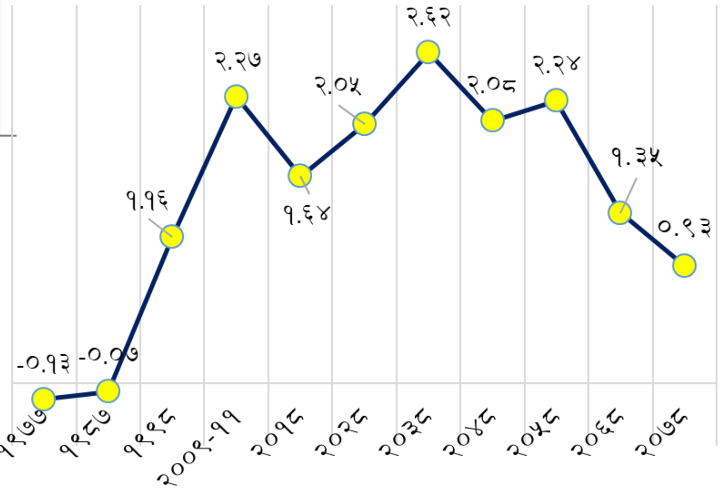

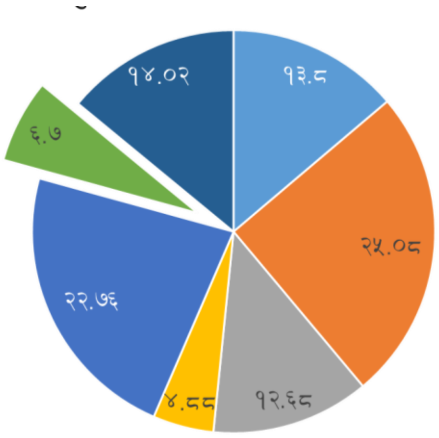

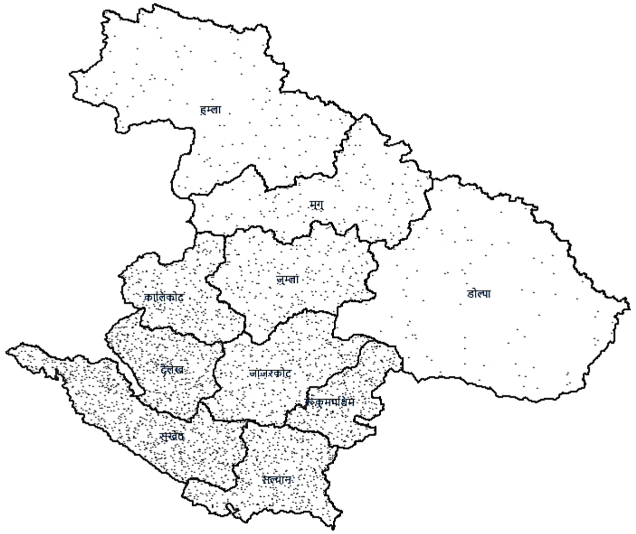

जनगणनाः नेपाल

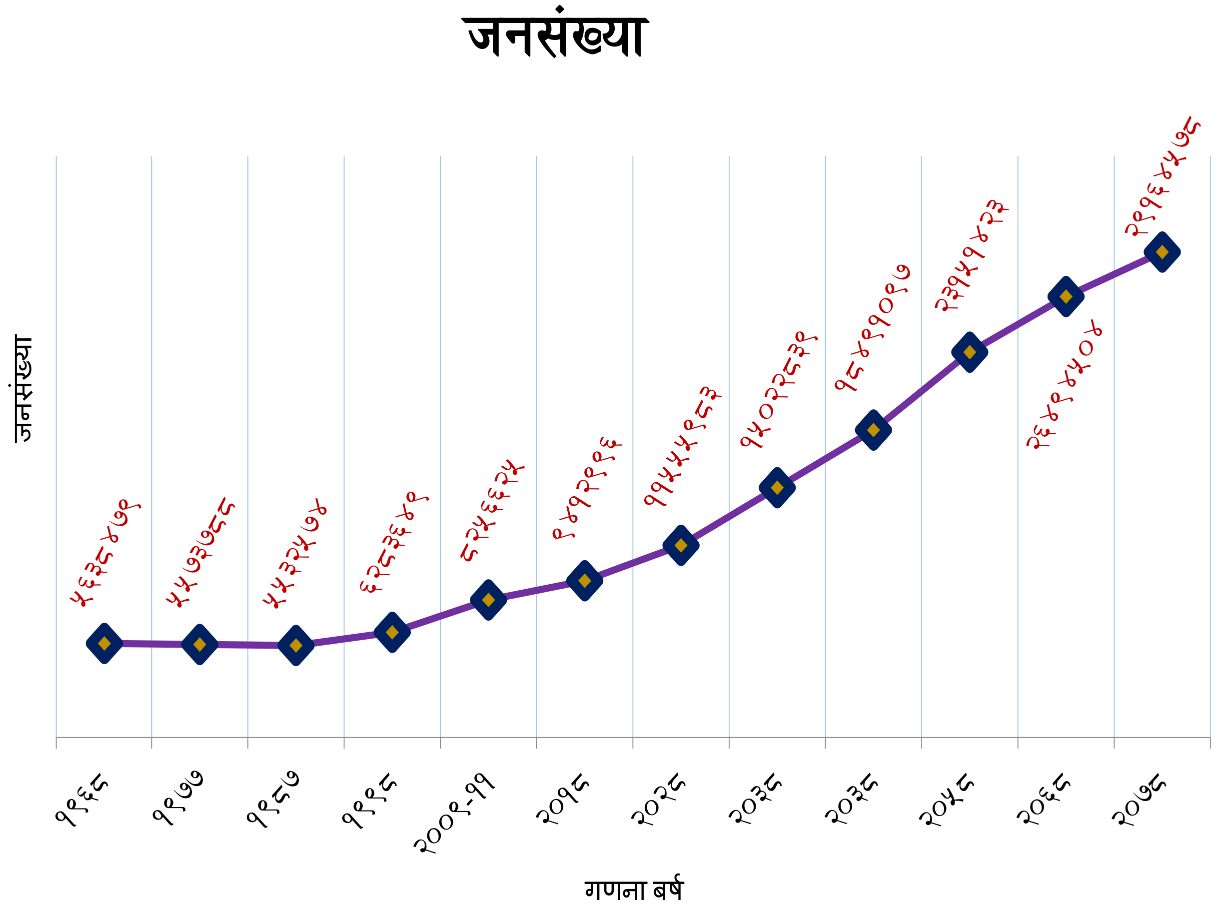

जनसंख्या
जनसंख्या
५६३८७४९
५५७३७८८
५५३२५७४
६२८३६४९
८२५६६२५
९४१२९९६
११५५५९८३
१५०२२८३९
१८४९१०९७
२३१५१४२३
२६४९४५०४
२९१६४५७८
१९६८
१९७७
१९८७
१९९८
२००१-११
२०१८
२०२८
२०३८
२०३८
२०५८
२०६८
२०७८
गणना बर्ष

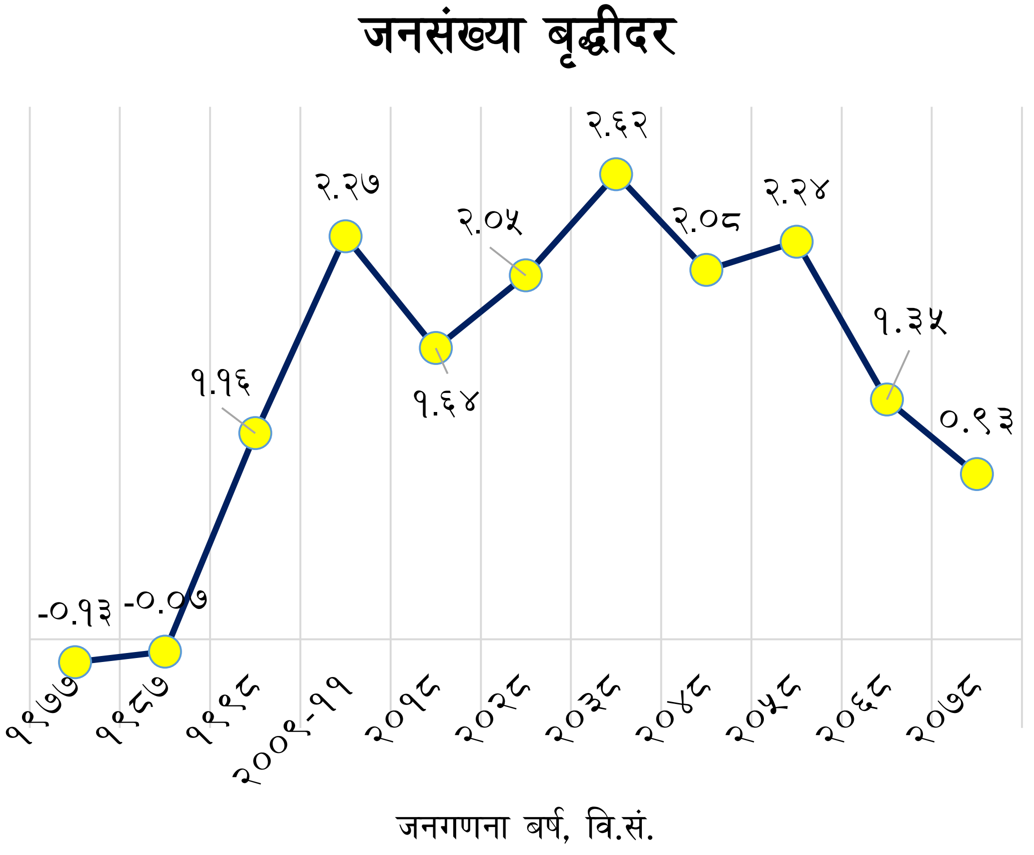

जनसंख्या बृद्धीदर
-०.१३
-०.०७
१.१६
२.२७
१.६४
२.०५
२.६२
२.०८
२.२४
१.३५
०.९३
१९७७
१९८७
१९९८
२००१-११
२०१८
२०२८
२०३८
२०४८
२०५८
२०६८
२०७८
जनगणना बर्ष, वि.सं.

जनगणना: सुर्खेत

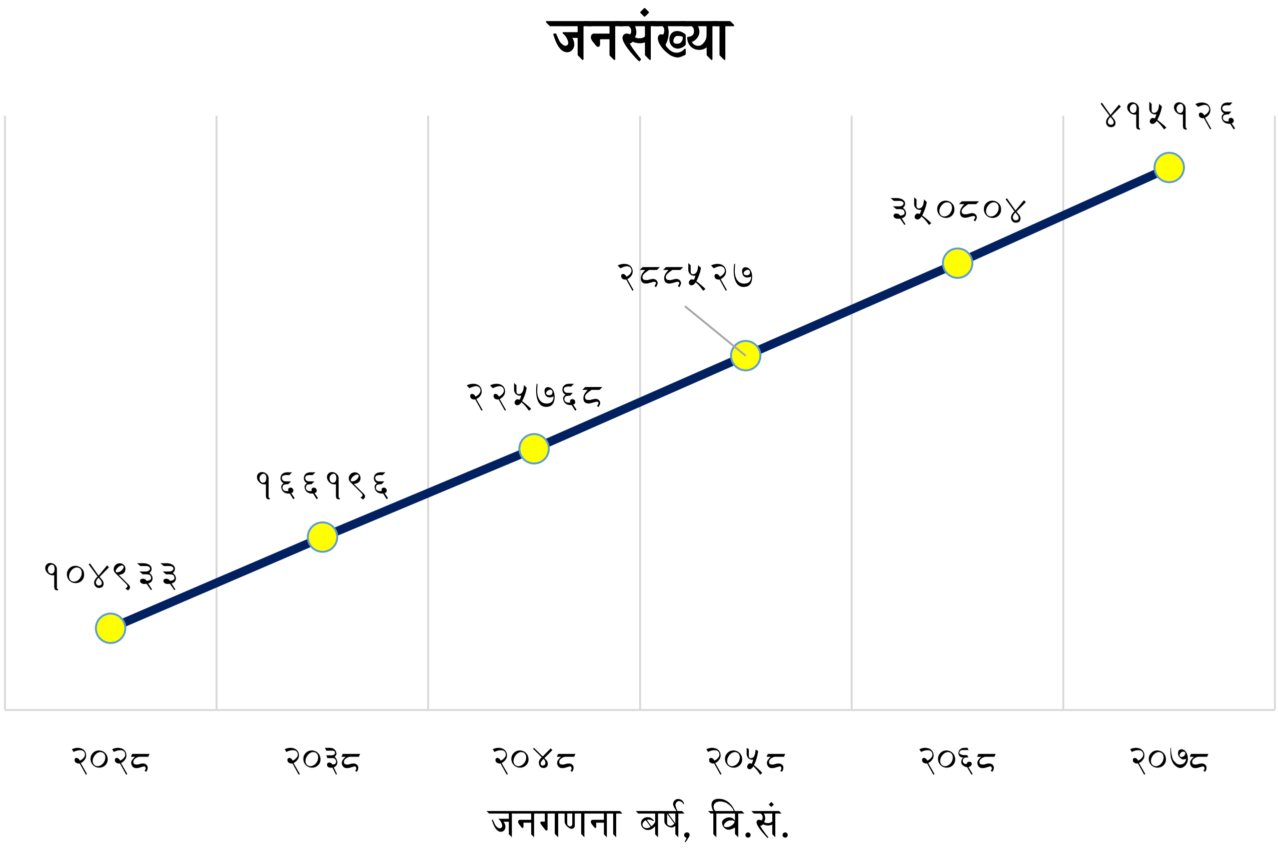
जनसंख्या
१०४९३३
१६६१९६
२२५७६८
२८८५२७
३५०८०४
४१५१२६
२०२८
२०३८
२०४८
२०५८
२०६८
२०७८
जनगणना बर्ष, वि.सं.

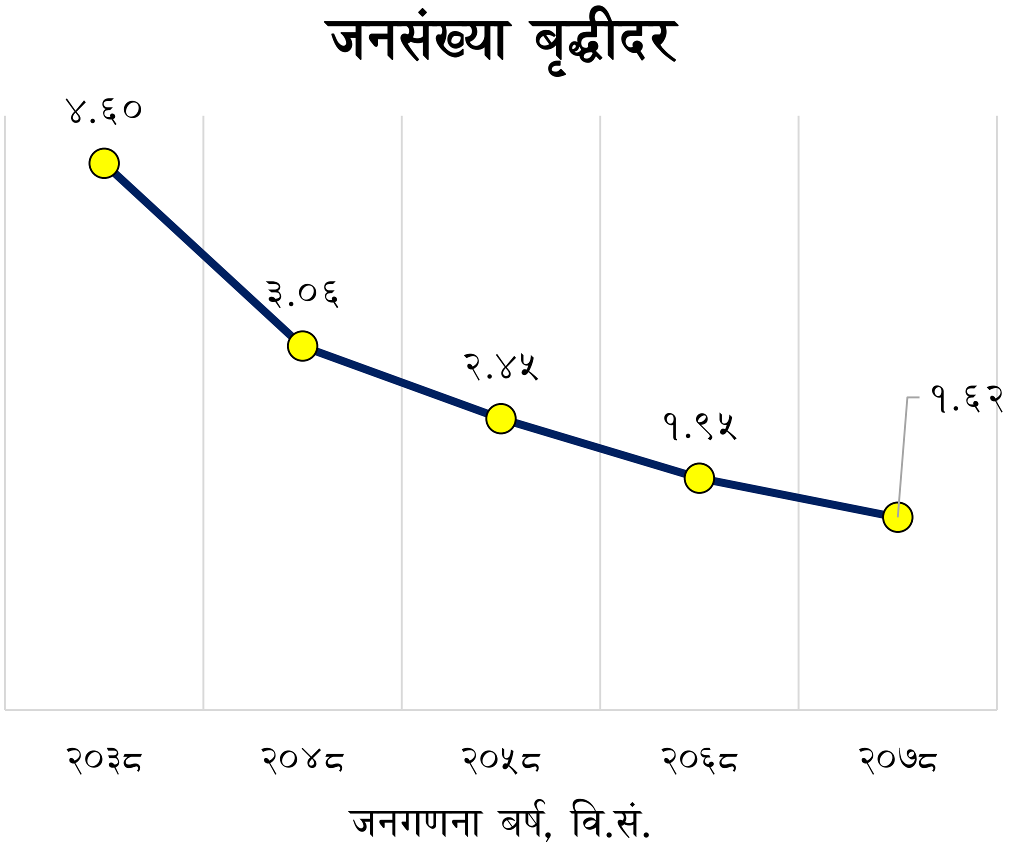
जनसंख्या बृद्धीदर
४.६०
३.०६
२.४५
१.९५
१.६२
२०३८
२०४८
२०५८
२०६८
२०७८
जनगणना बर्ष, वि.सं.

जनगणना, २०७८

जिल्ला	जनसंख्या		
	जम्मा	पुरूष	महिला
डोल्पा	४२७७४	२१३७१	२१४०३
मुगु	६४५४९	३२३८१	३२१६८
हुम्ला	५५३९४	२७८८६	२७५०८
जुम्ला	११८३४९	५९२२८	५९१२१
कालिकोट	१४५२९२	७२२४५	७३०४७
दैलेख	२५२३१३	१२०७७४	१३१५३९
जाजरकोट	१८९३६०	९४०६३	९५२९७
रूकुम पश्चिम	१६६७४०	८१०९१	८५६४९
सल्यान	२३८५१५	११४९८२	१२३५३३
सुर्खेत	४१५१२६	१९९७४०	२१५३८६
कर्णाली	१६८८४१२	८२३७६१	८६४६५१
नेपाल	२९१६४५७८	१४२५३५५१	१४९११०२७

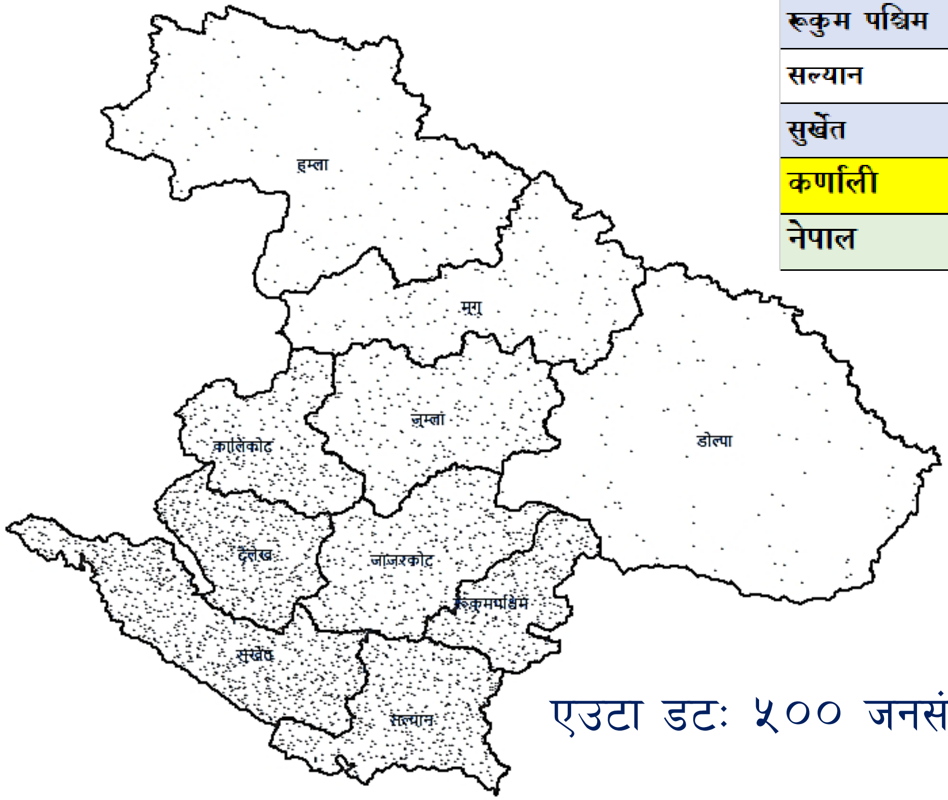

एउटा डटः ५०० जनसंख्या

कर्णाली प्रदेशमा स्थानीय तह अनुसार जनसंख्या वितरण

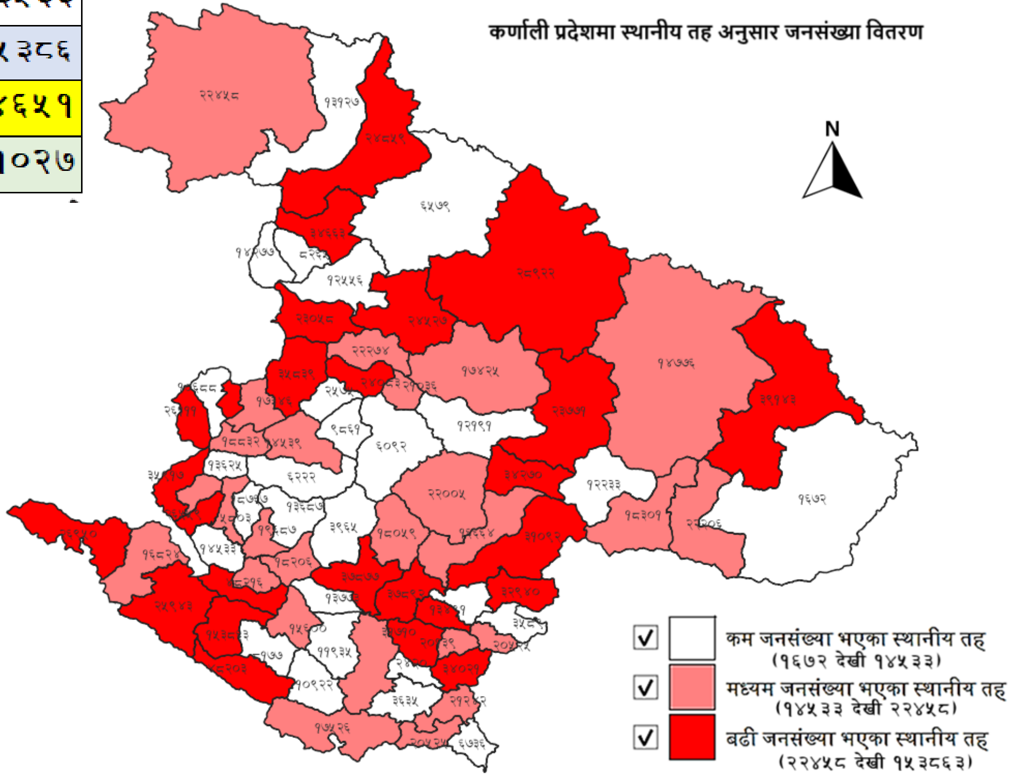

जनगणना, २०७८

कर्णाली प्रदेशको जनसंख्या पिरामिड

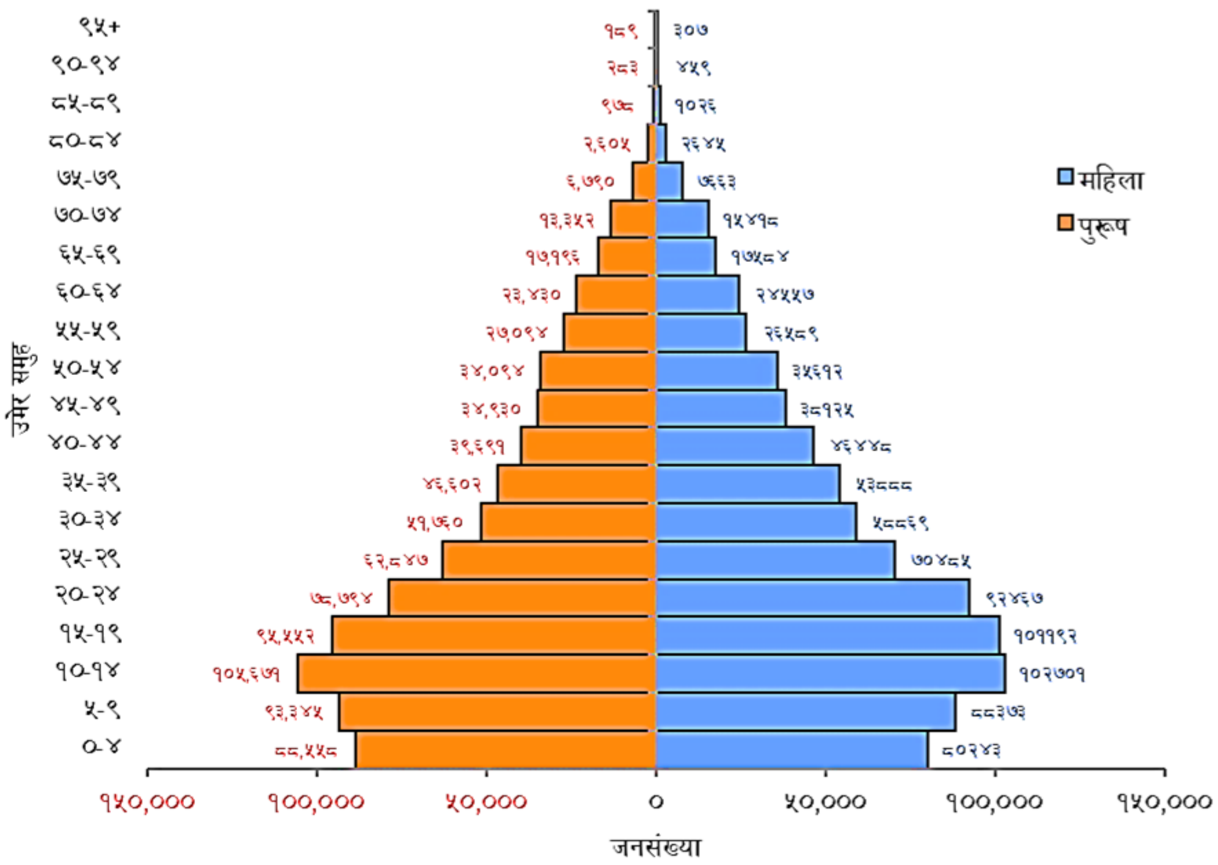

नेपालको जनसंख्या पिरामिड

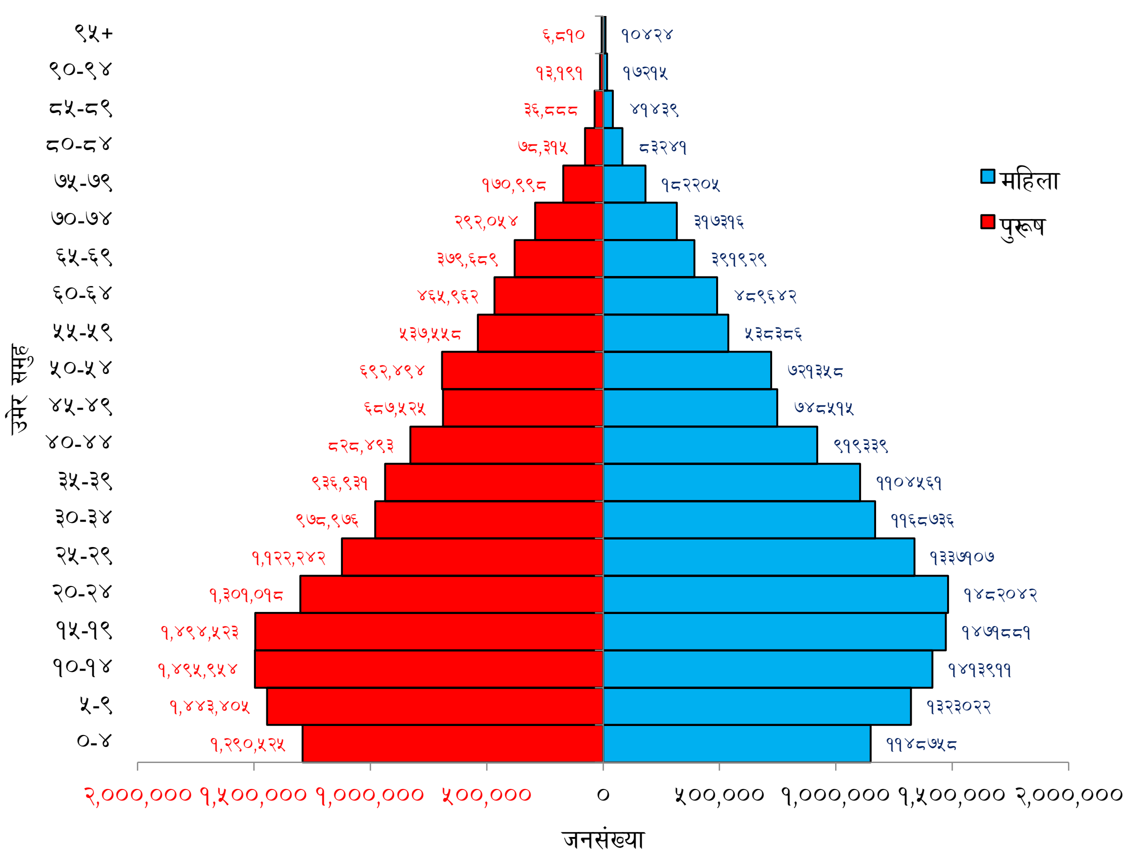

कर्णाली प्रदेशको जिल्ला अनुसार परिवार संख्या र जनसंख्या, २०७८

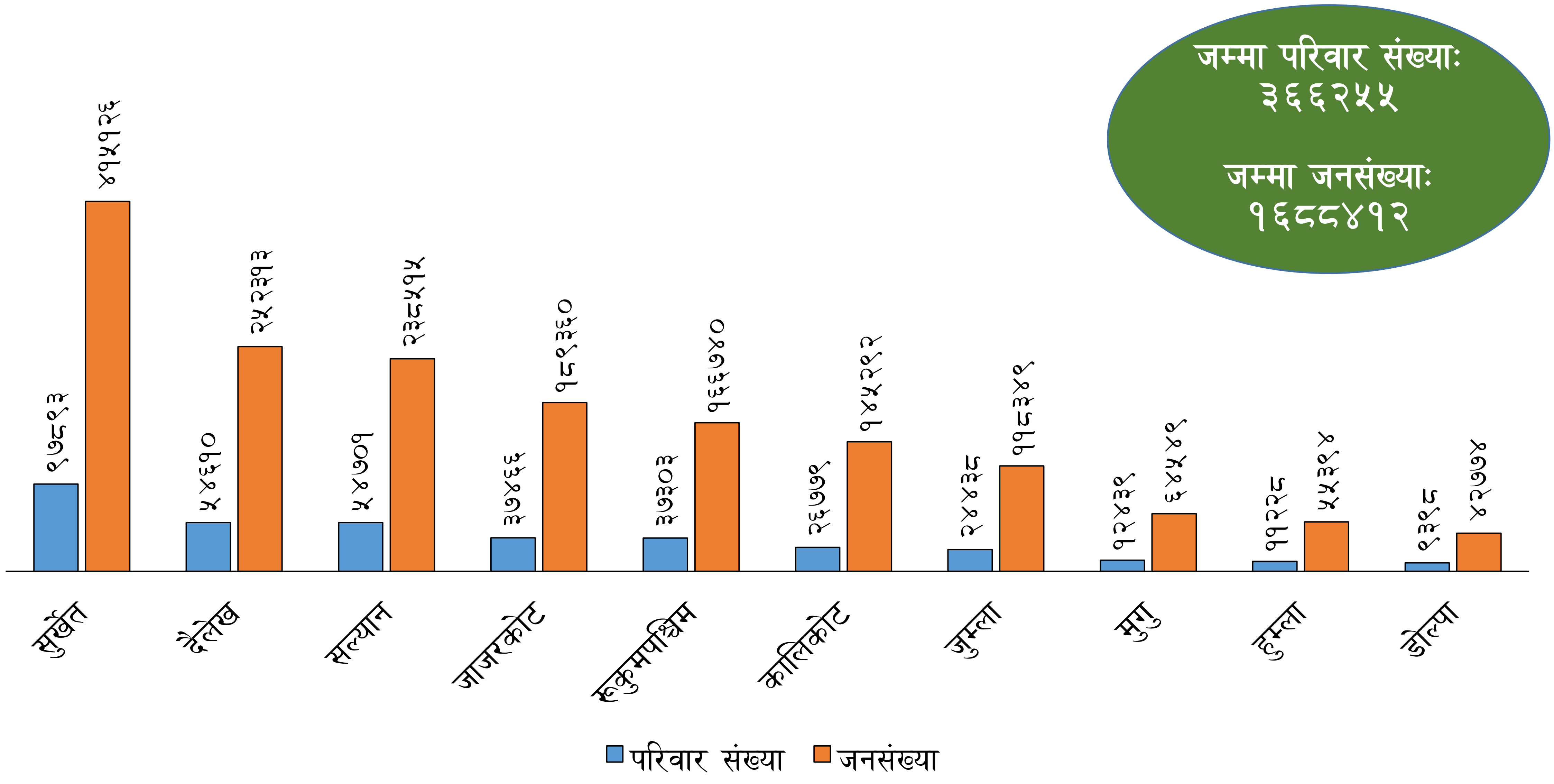

कर्णाली प्रदेशको जिल्ला अनुसार साक्षरता दर, २०७८

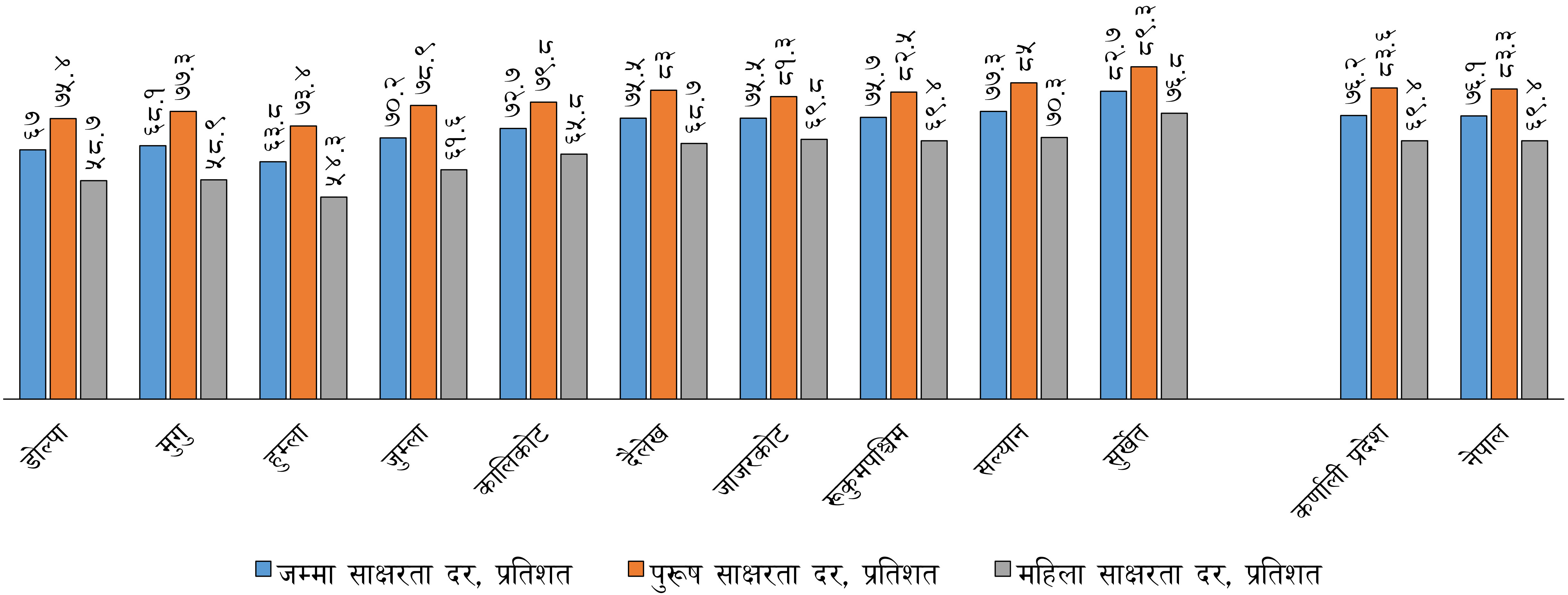

जात अनुसारको जनसंख्या, २०७८

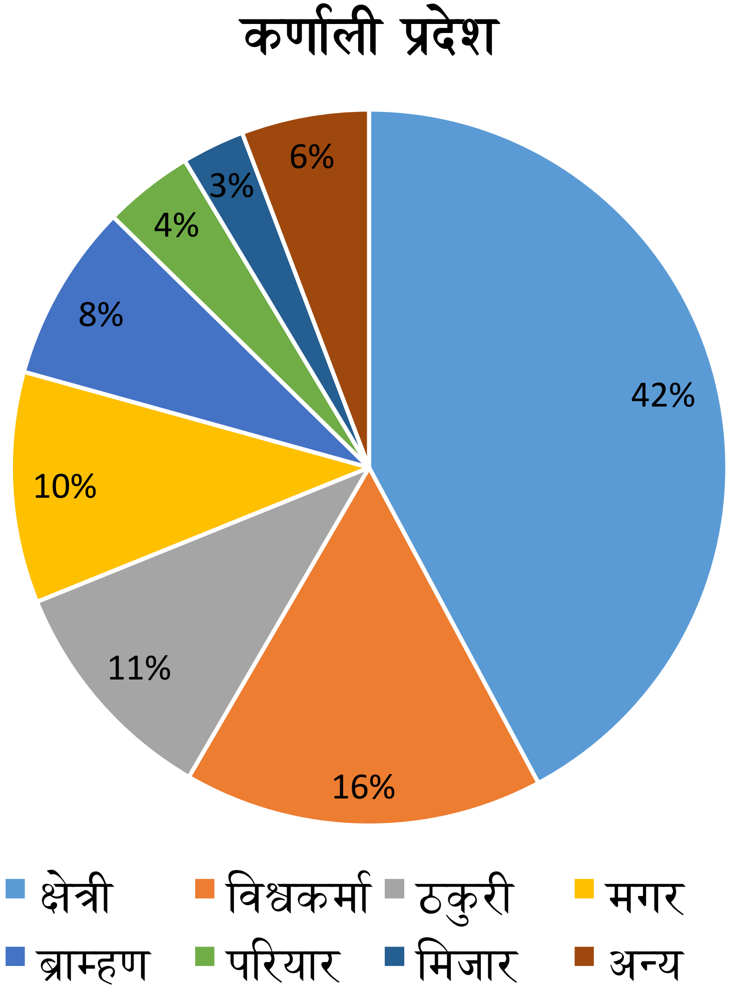

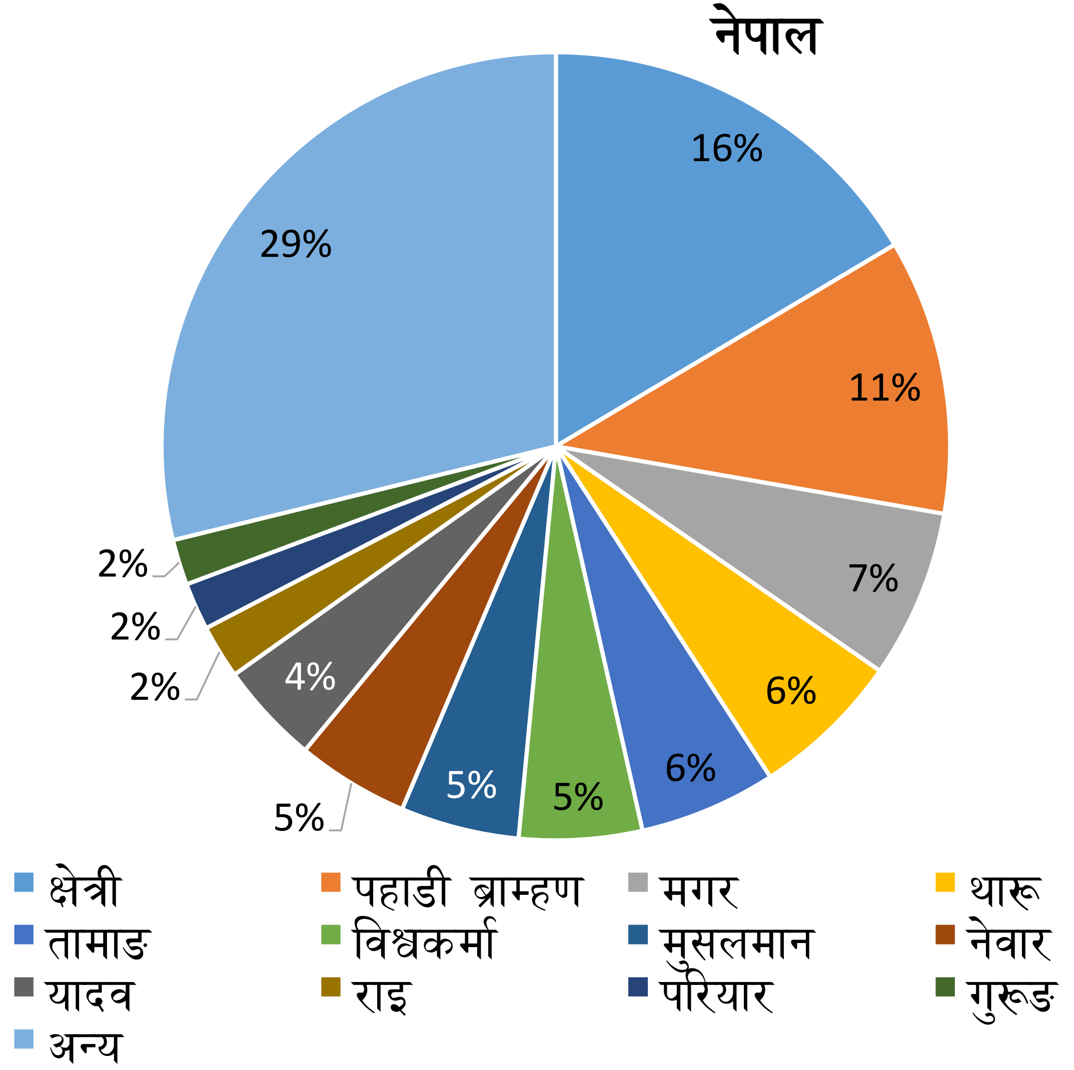

कृषिगणना २०७८

कृषिचलन संख्या

कर्णाली प्रदेश: ३०२,६४०, नेपाल: ४,१३०,७८९

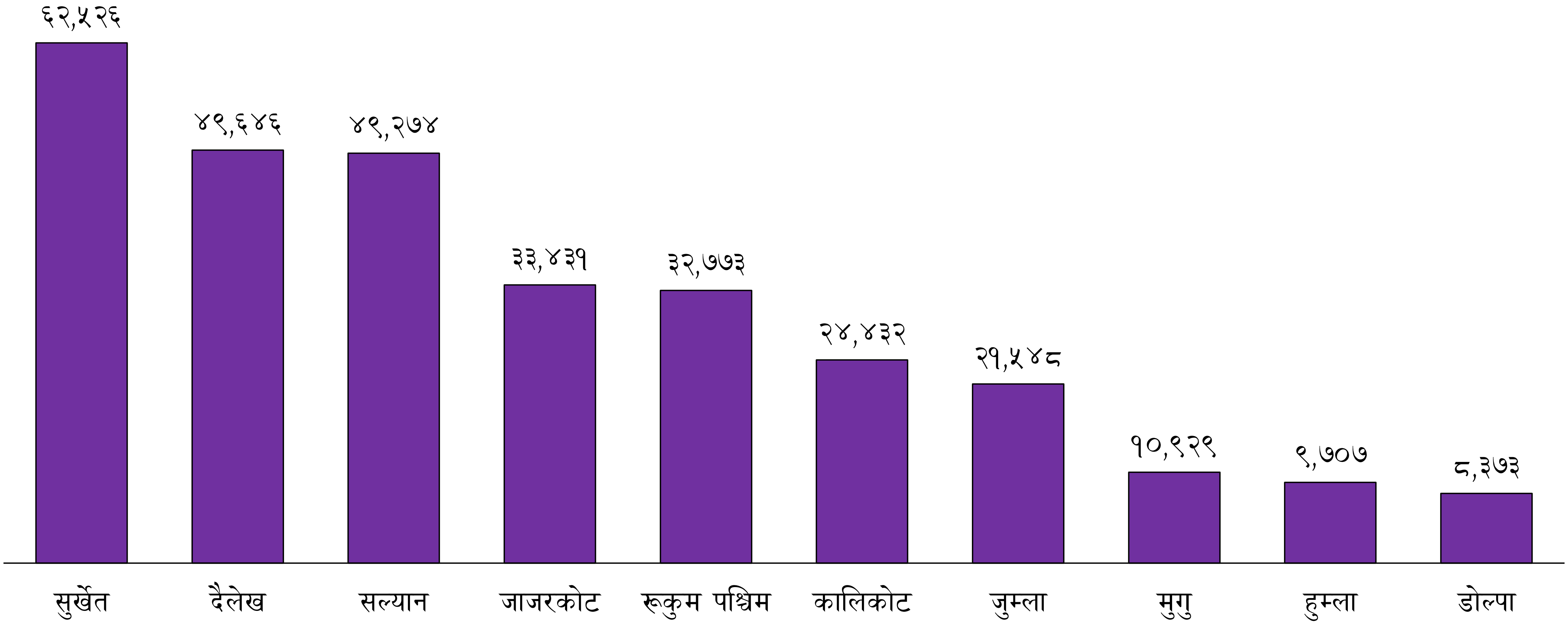

कृषिगणना २०७८

कृषि क्षेत्रफल (हेक्टरमा)

कर्णाली प्रदेश: ११७,४१०, नेपाल: २२१८४०९.९

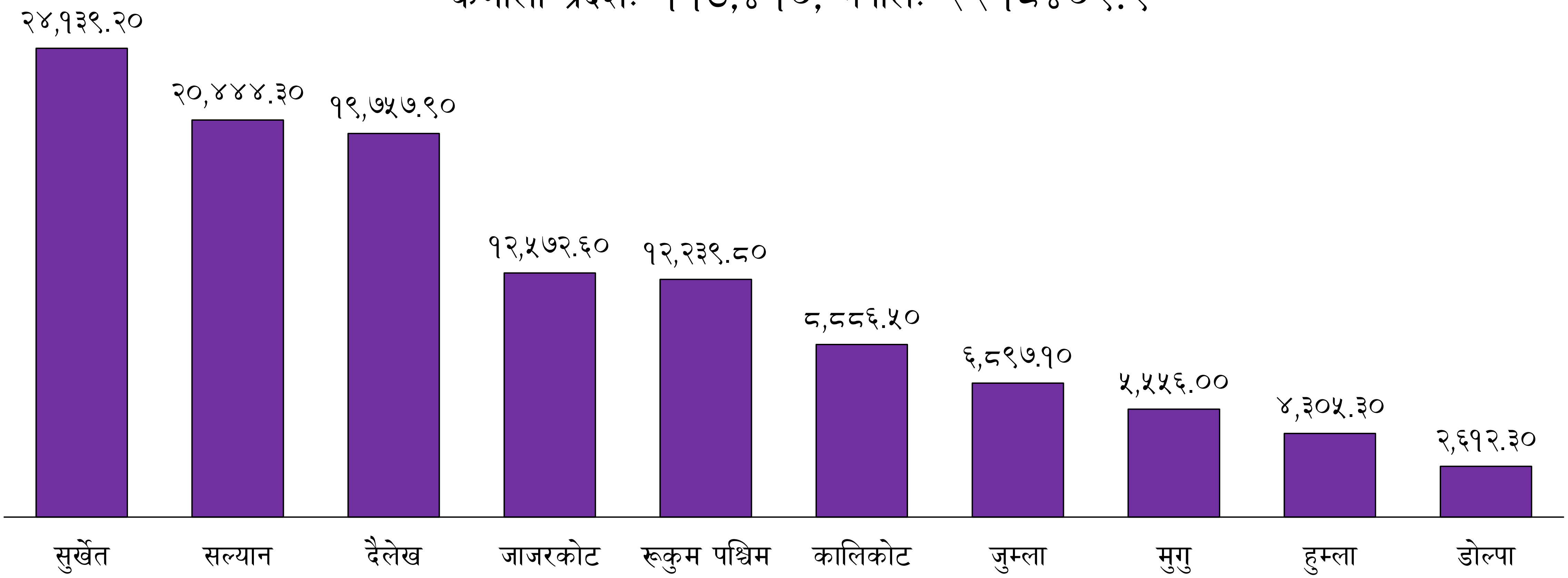

कित्ता संख्या

कर्णाली प्रदेश: १,०१७,९२४, नेपाल: ११,५८३,९५०

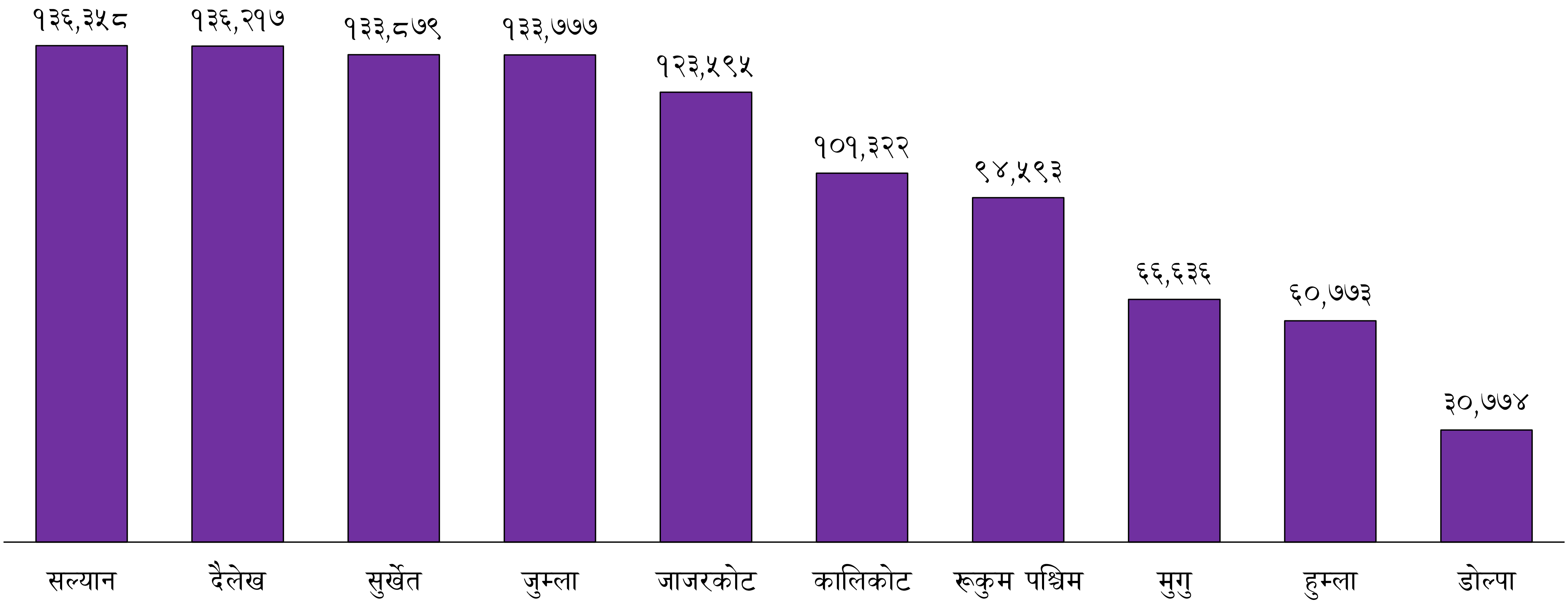

औसत कित्ता संख्या

कर्णाली प्रदेश: ३.४, नेपाल: २.८

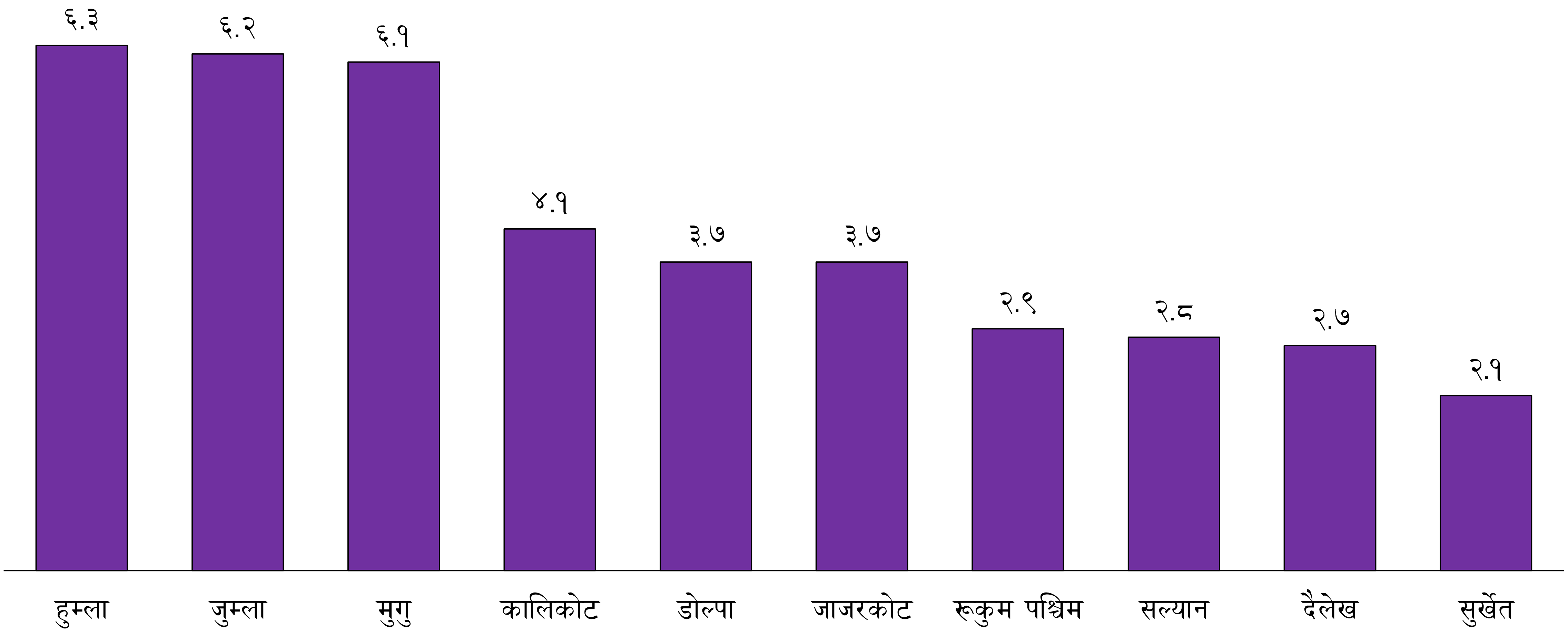

आर्थिक गणना २०७५

नेपालः

- जम्मा प्रतिष्ठान संख्या ९२३,३५६
  - दर्ता भएका ५६२,६०५ ५०.१%
  - दर्ता नभएका ४६०,७५१ ४९.९%

- जम्मा संलग्न ब्यक्तिहरू ३२२८,४५७
  - दर्ता २३९४,०९७ ७४.२%
  - दर्ता नभएका ८३४,३६० २५.८%

कर्णाली प्रदेशः

- जम्मा प्रतिष्ठान संख्या ४२,८०७
  - दर्ता भएका २०,८८३ ४८.८%
  - दर्ता नभएका २१,९२१ ५१.२%

- जम्मा संलग्न ब्यक्तिहरू ११८,९५१
  - दर्ता ८०,५२९ ६७.७%
  - दर्ता नभएका ३८,४१७ ३२.३%

कर्णाली प्रदेशमा जिल्ला अनुसार प्रतिष्ठान संख्या

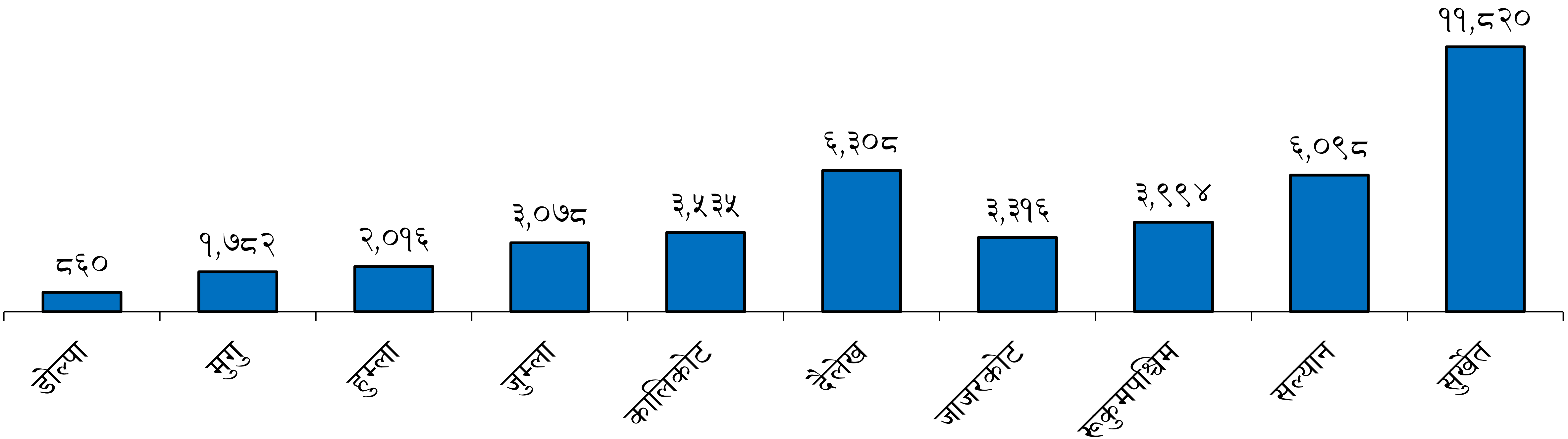

कर्णाली प्रदेशमा जिल्ला अनुसार संलग्न जनशक्ति संख्या

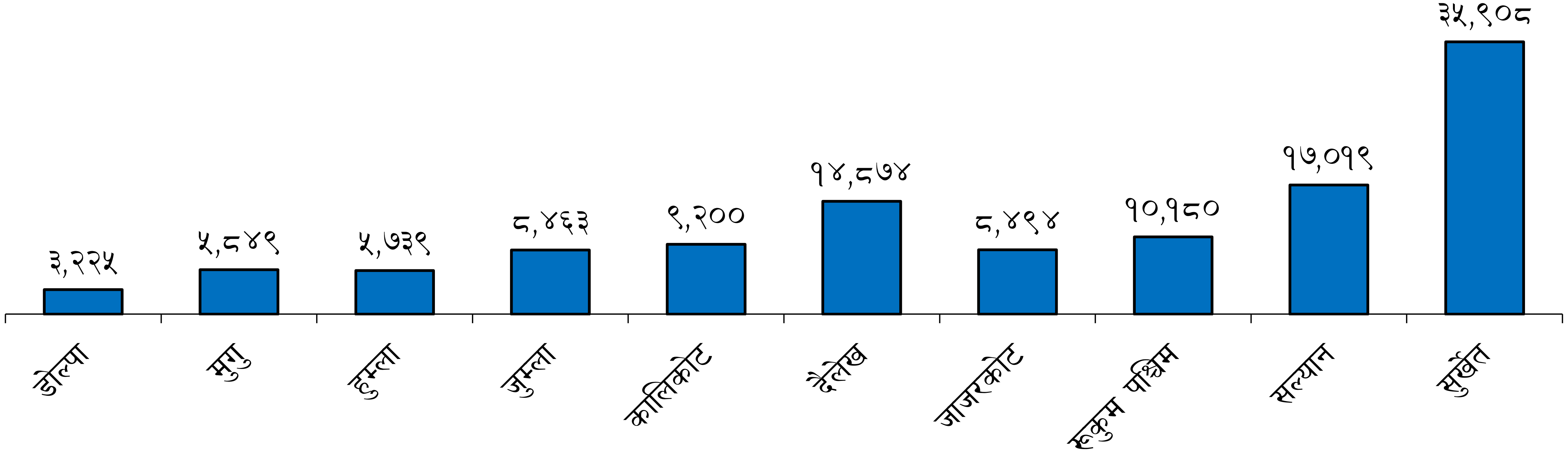

नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण, २०७९-८० (२०२२-२३)

प्रदेश अनुसार गरिबीको दर

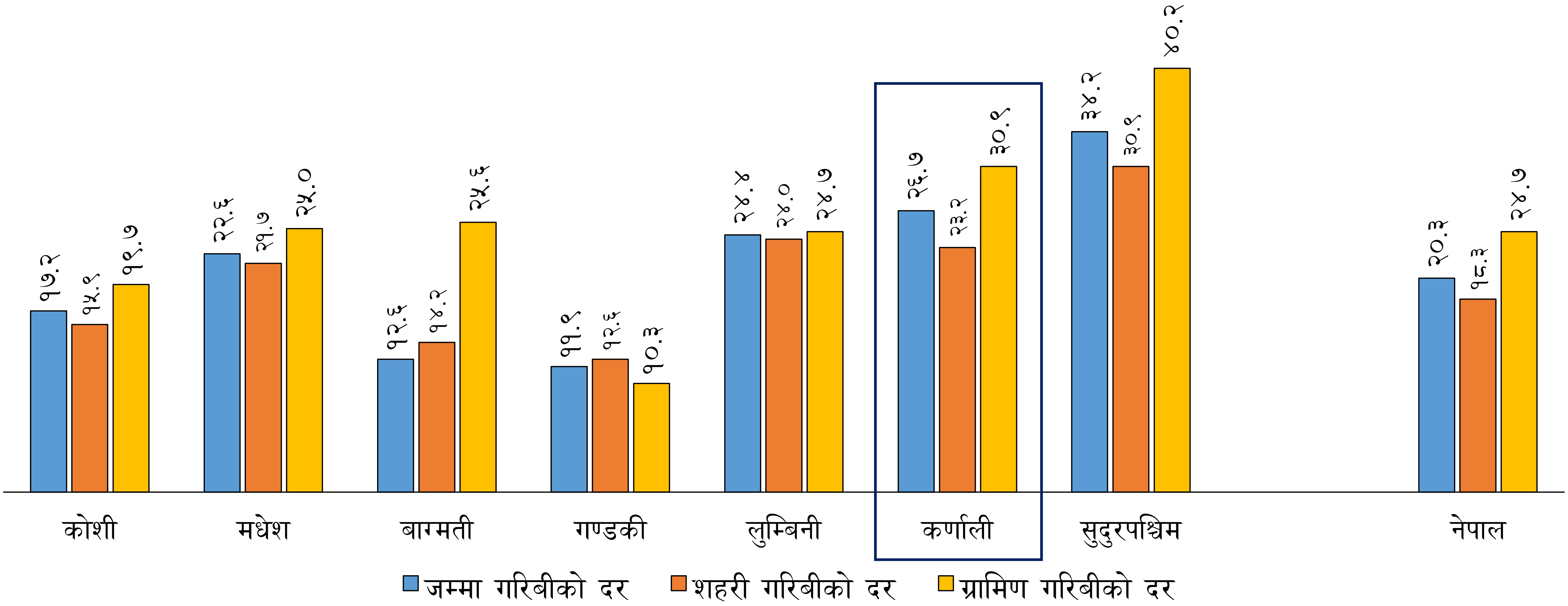

नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण, २०७९-८० (२०२२-२३)

प्रदेश अनुसार गरिब जनसंख्याको वितरण प्रतिशत

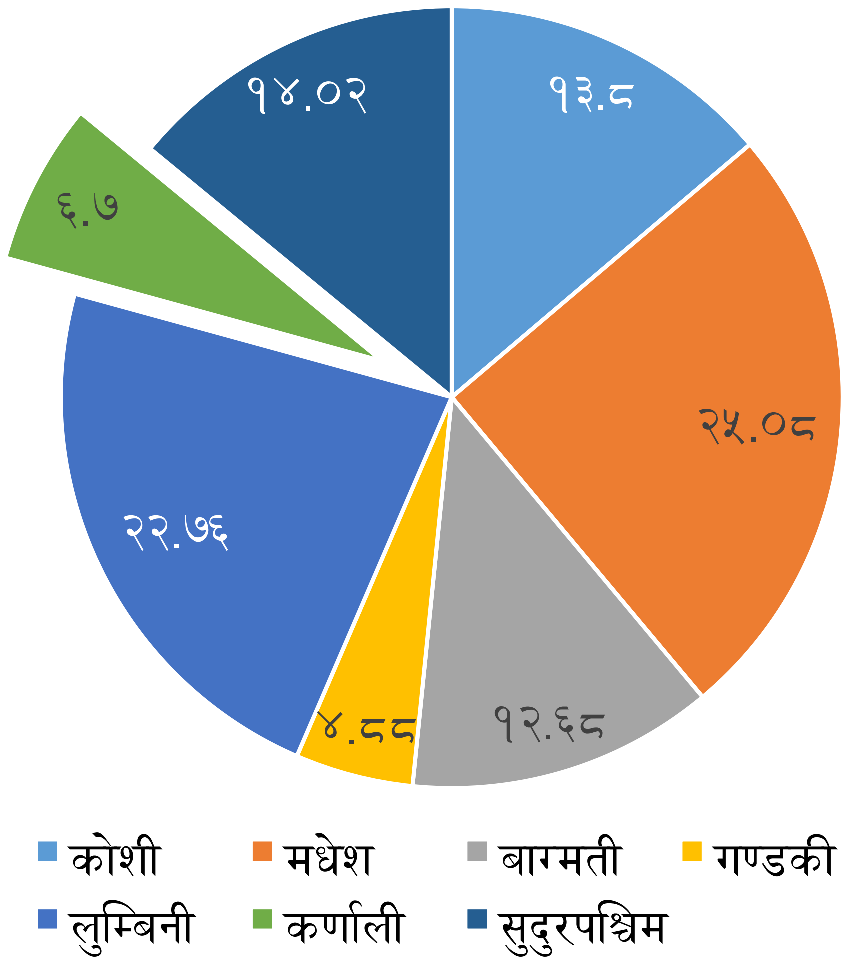

प्रदेश अनुसार जनसंख्याको वितरण प्रतिशत

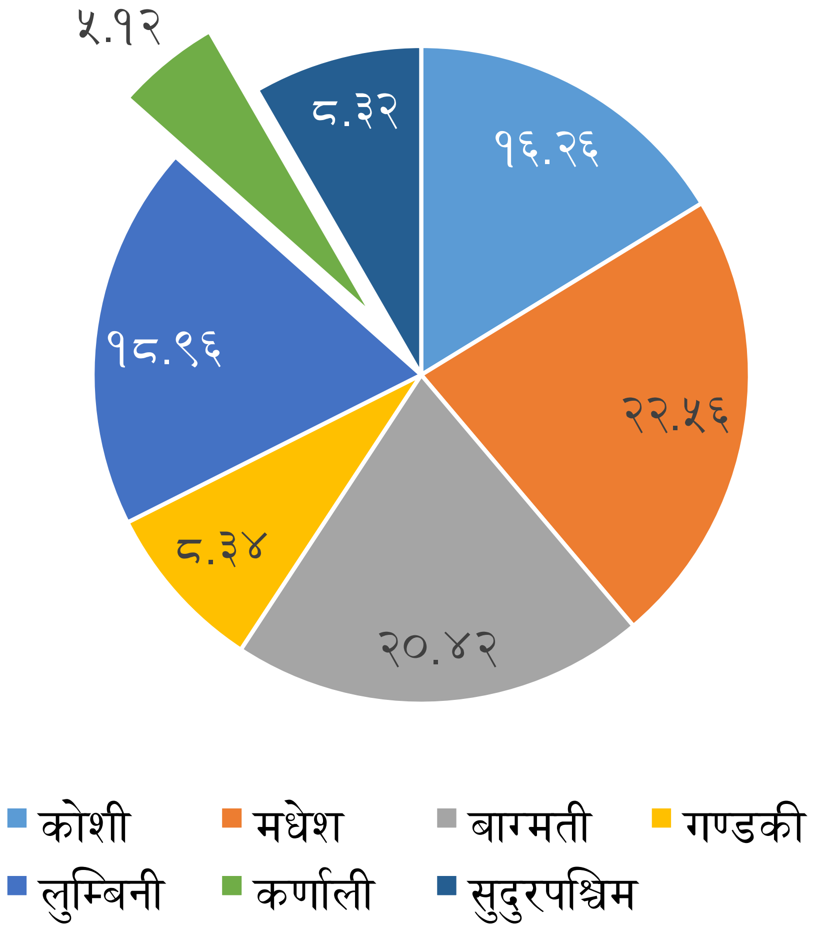

नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण, २०७९-८० (२०२२-२३)

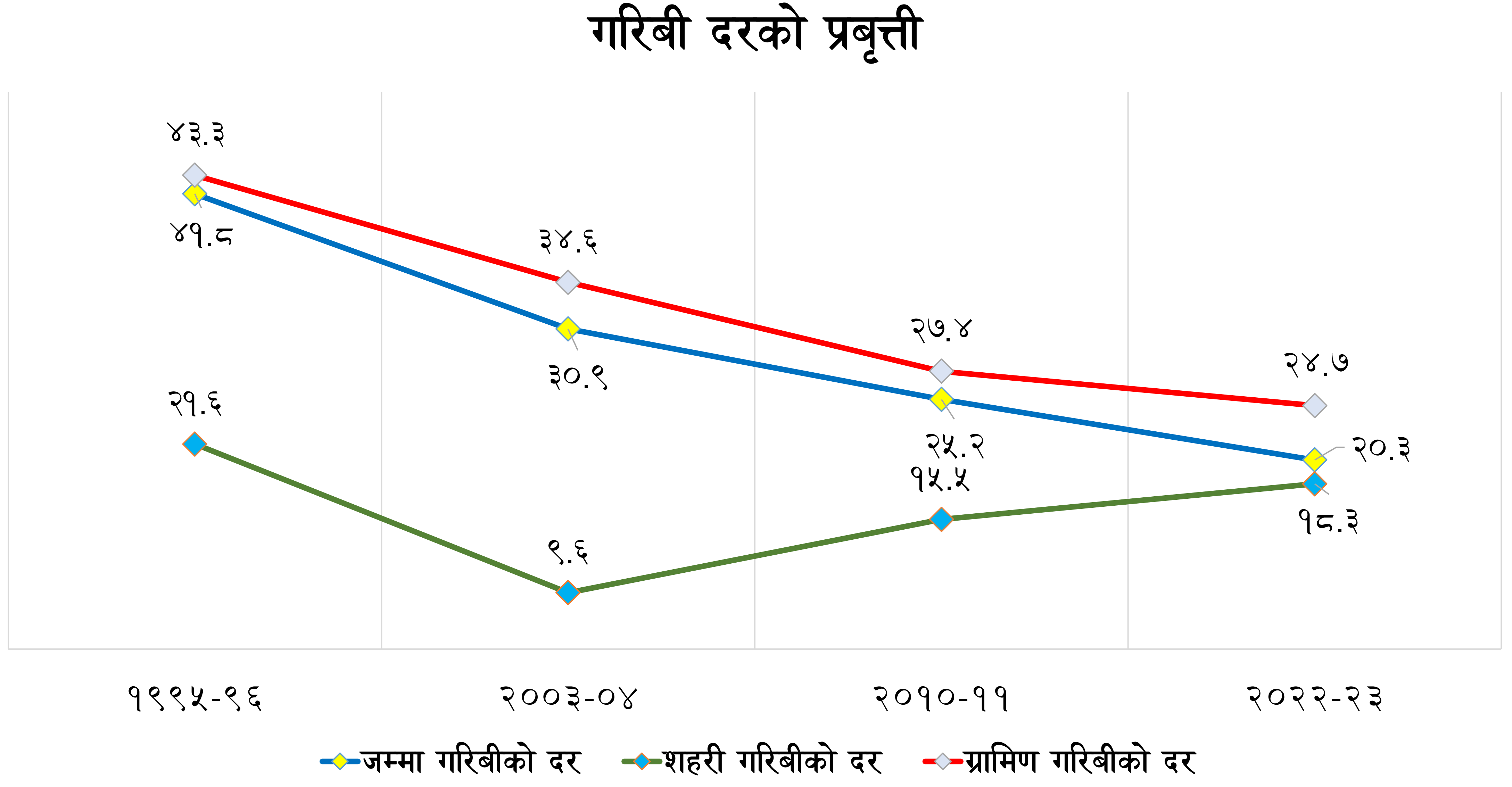

नेपाल श्रमशक्ति सर्वेक्षण, २०७४-७५ (२०१७-१८)

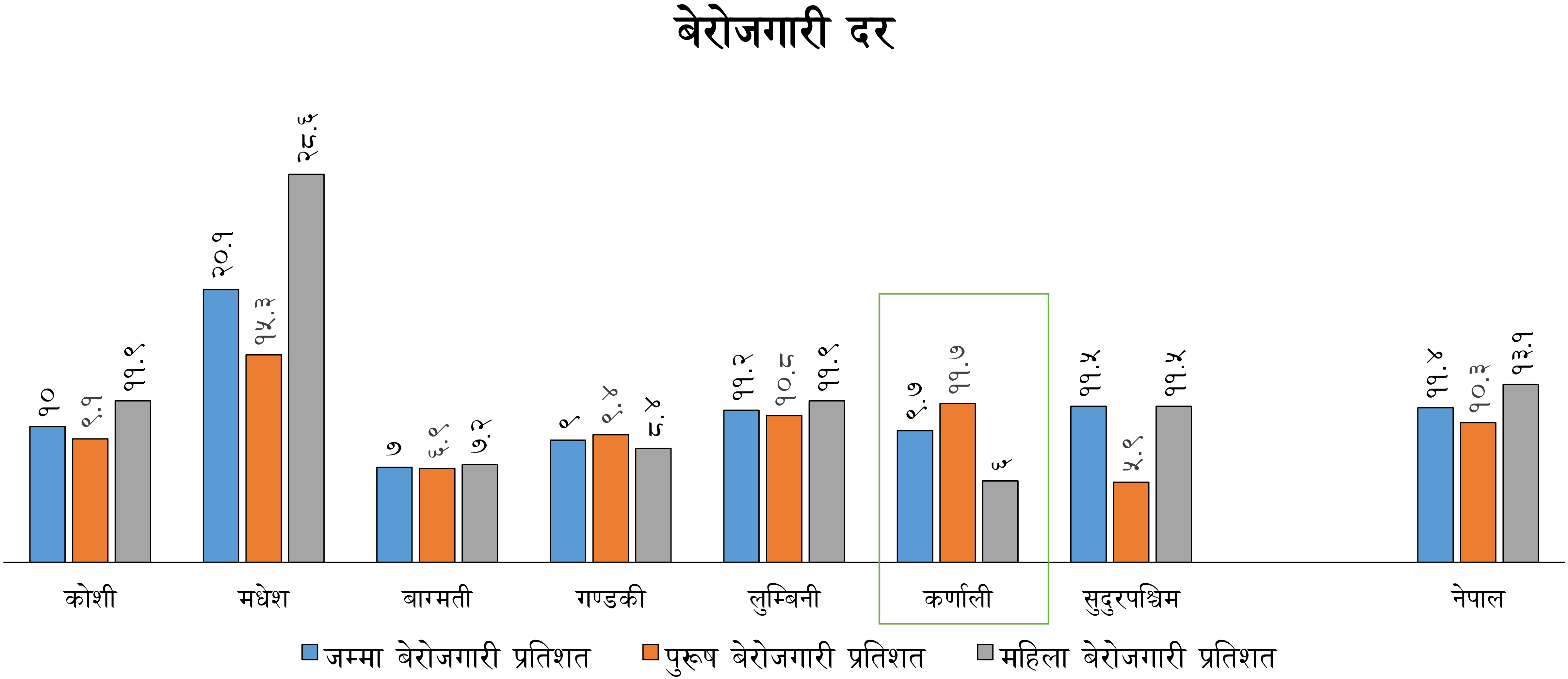

नेपाल श्रमशक्ति सर्वेक्षण, २०७४-७५ (२०१७-१८)

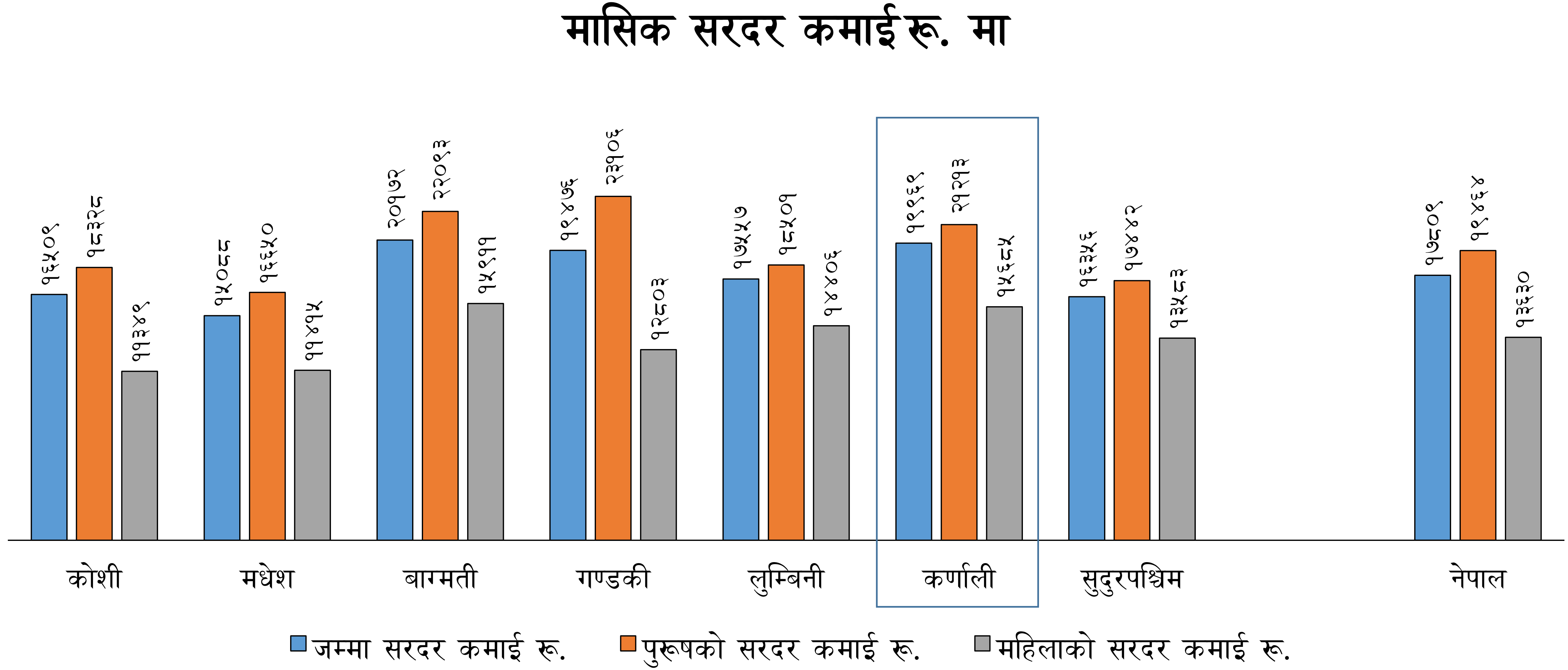

नेपाल श्रमशक्ति सर्वेक्षण, २०७४-७५ (२०१७-१८)

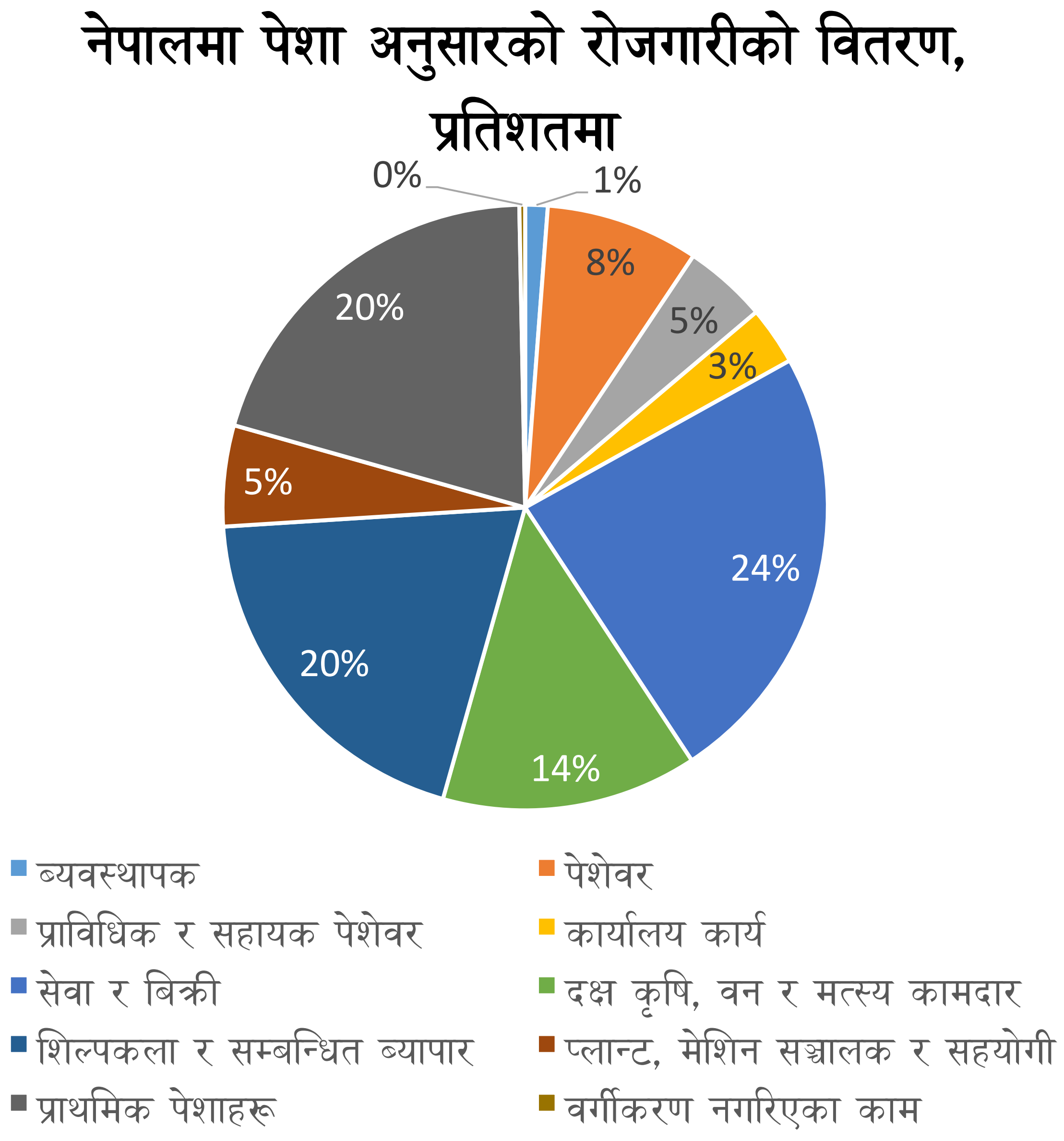

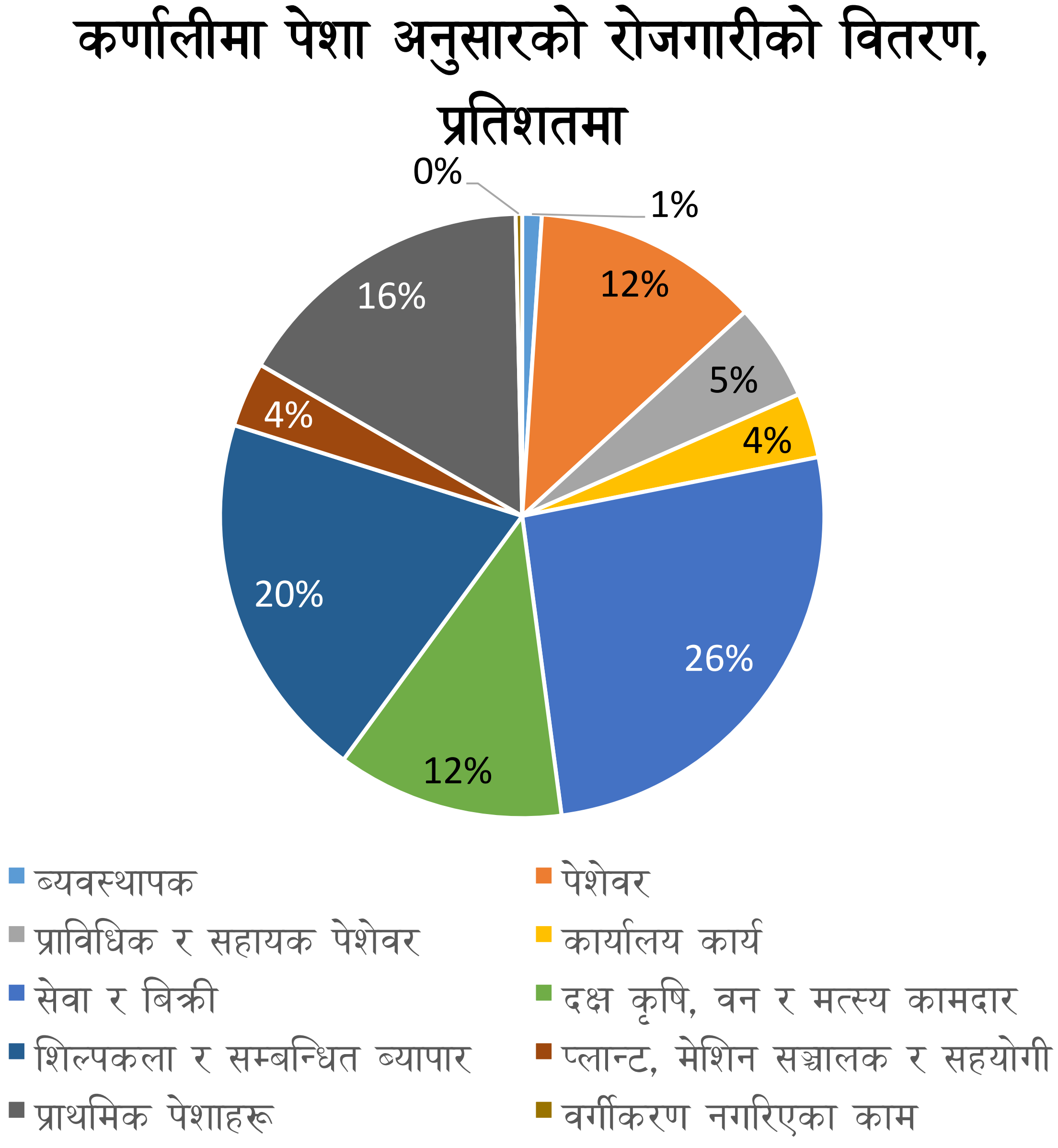

नेपाल बहुसूचक सर्वेक्षण, २०१९ (वि.सं.२०७५-७६)

सूचक	नेपाल	कोशी	मधेश	बागमती	गण्डकी	लुम्बिनी	कर्णाली	सु.प.
सुधारिएको सरसफाइ सुविधा प्रयोग गर्ने जनसंख्या प्रतिशत	९४.५	९६.६	८४.१	९८.३	९९.०	९५.३	९४.९	९६.६

MICS

नेपाल जनसांखिक स्वास्थ्य सर्वेक्षण, २०२२(वि.सं.२०७९-८०)

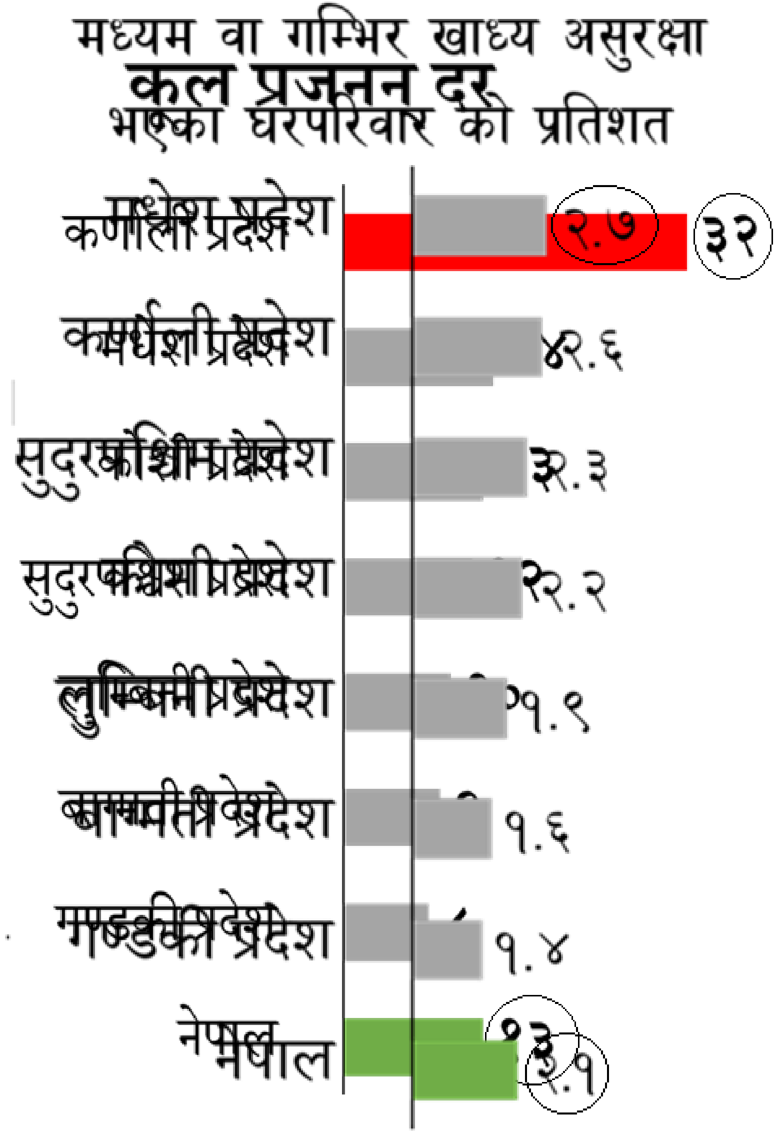

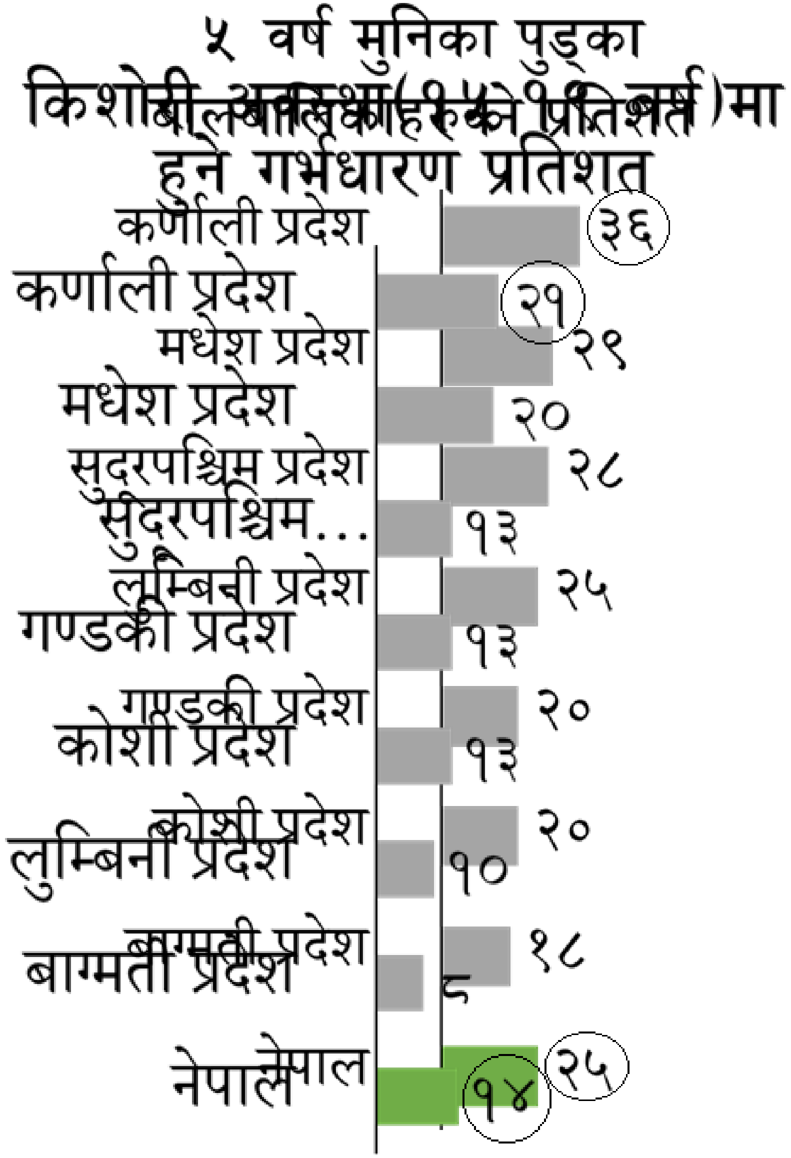

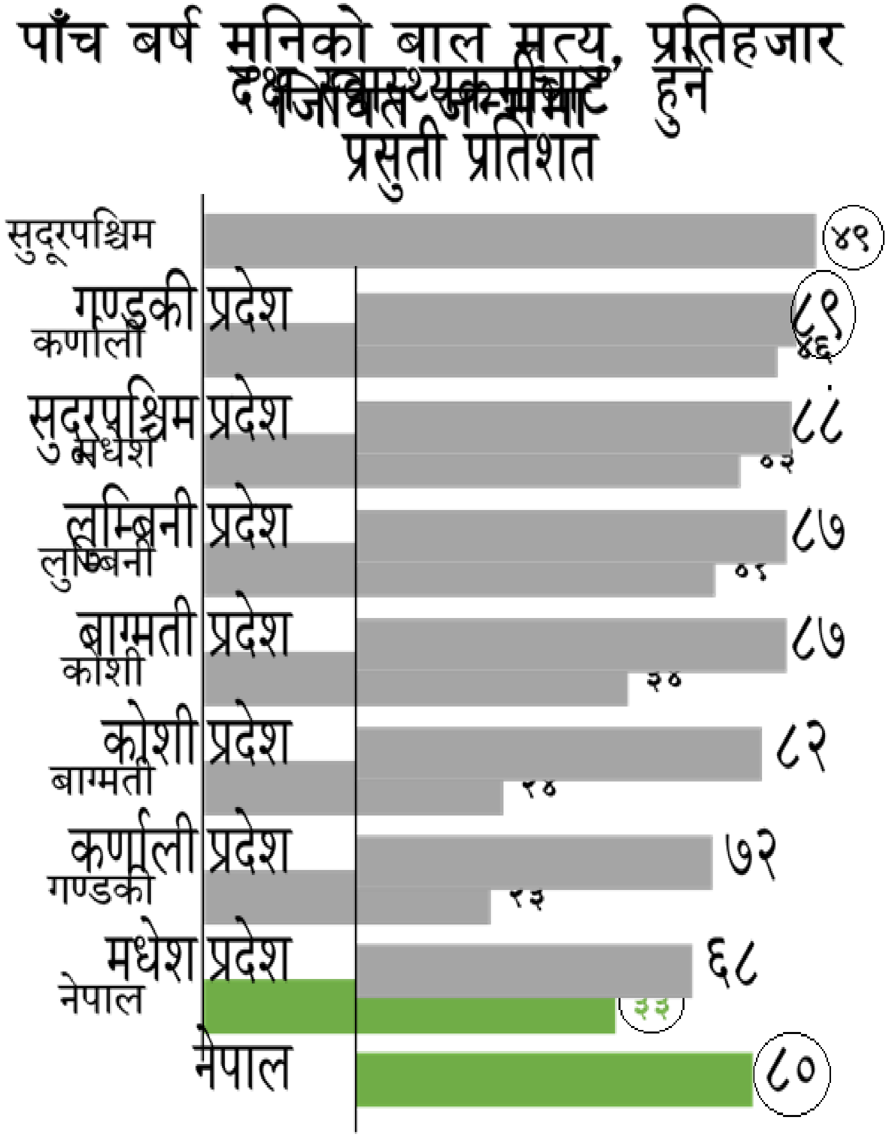

राष्ट्रिय लेखा तथ्याङ्क, आ.व. २०८१-८२

अर्थतन्त्रको आकार (कूल गार्हस्थ्य उत्पादन) रू. खर्बमा

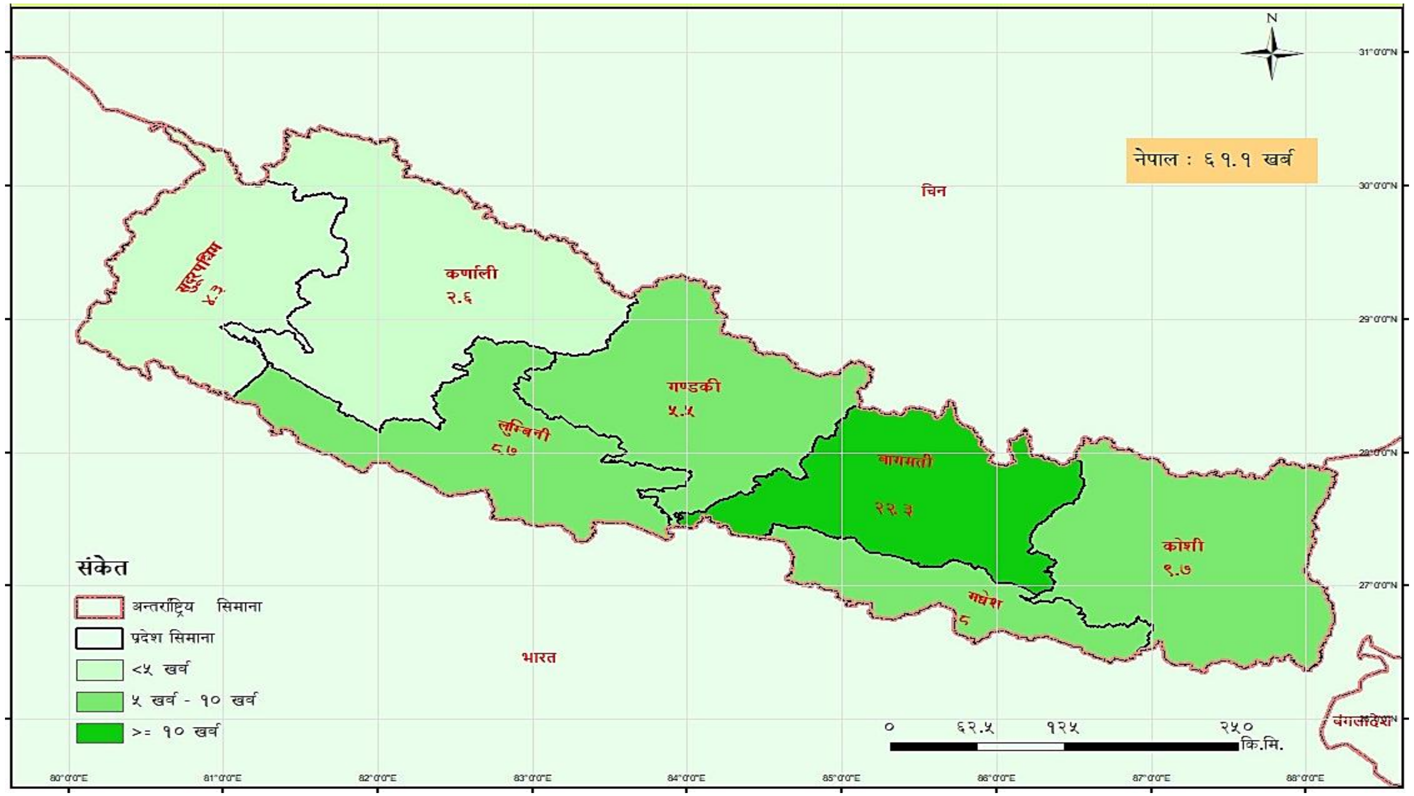

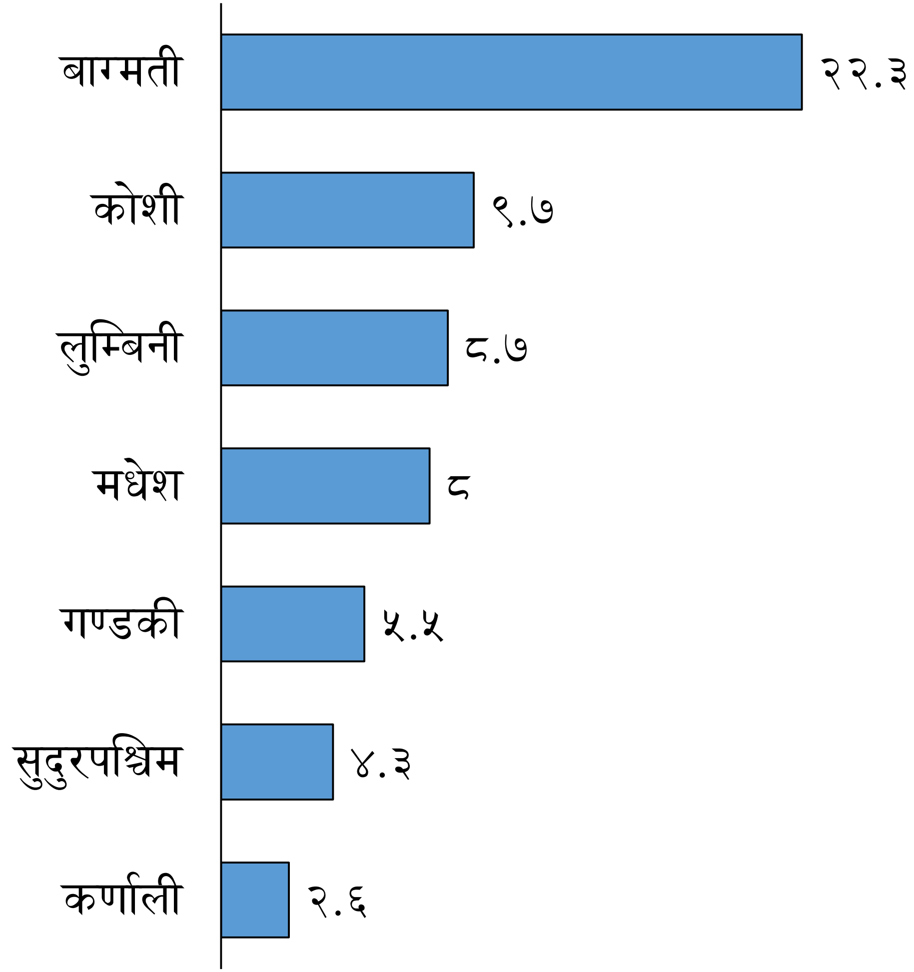

राष्ट्रिय लेखा तथ्याङ्क, आ.व. २०८१-८२

कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्रदेशहरूको हिस्सा

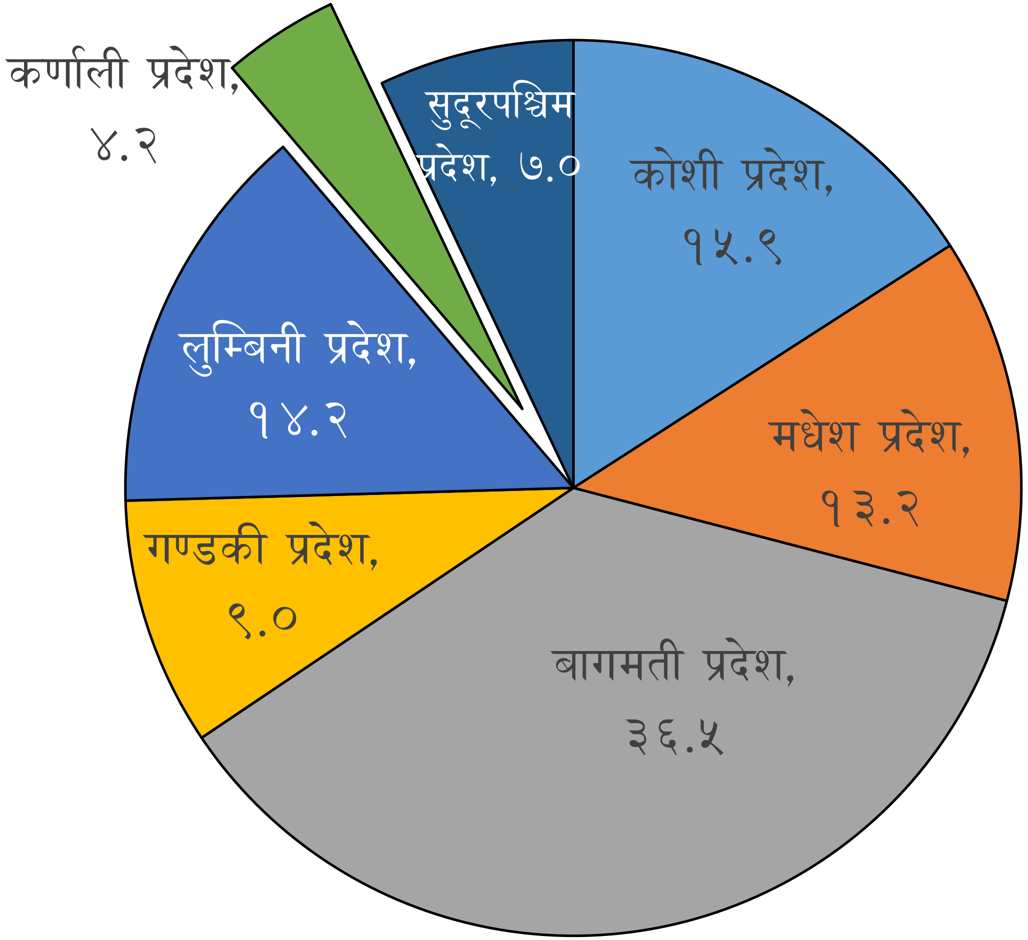

सबैभन्दा धेरै हिस्सा: बागमती प्रदेश (३६.५%)

सबैभन्दा थोरै हिस्सा: कर्णाली प्रदेश (४.२%)

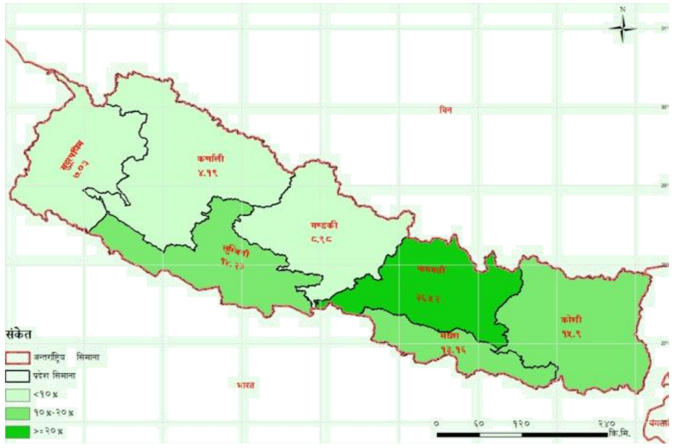

राष्ट्रिय लेखा तथ्याङ्क, आ.व. २०८१-८२

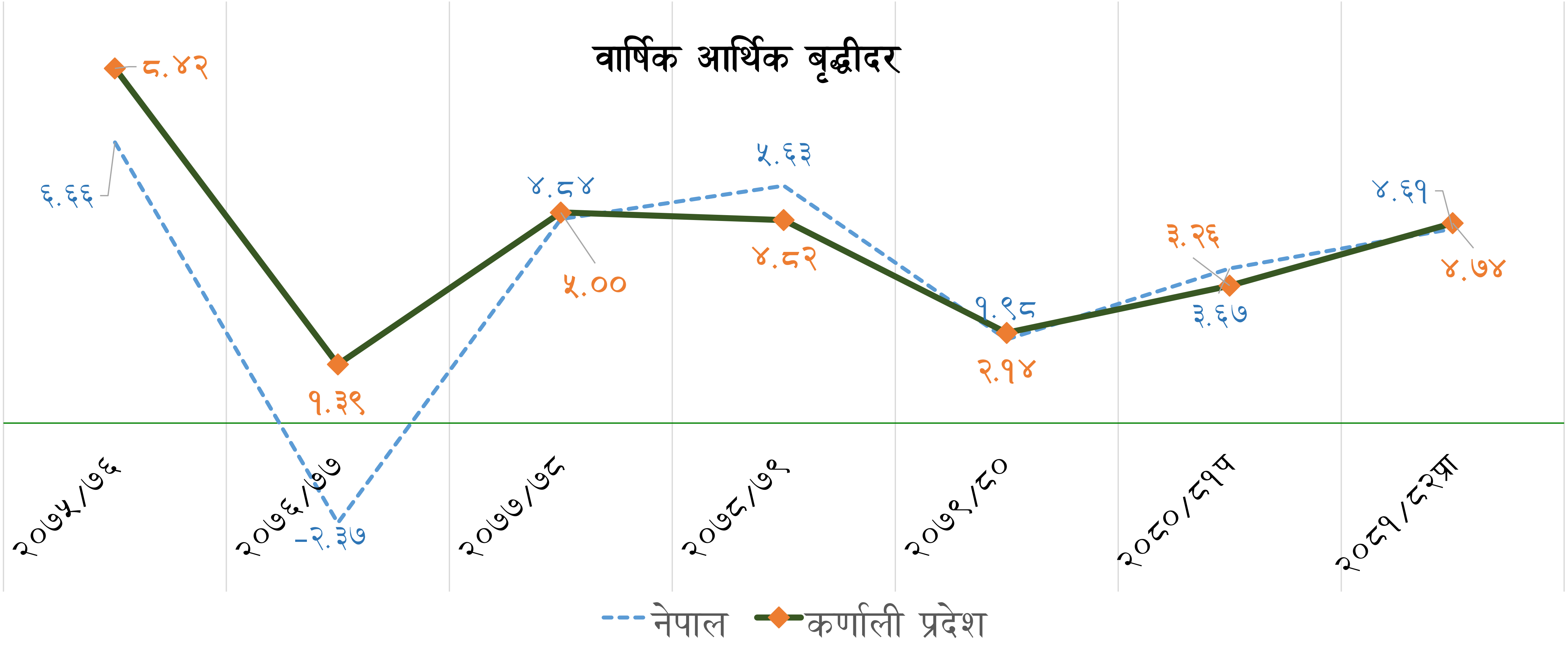

राष्ट्रिय लेखा तथ्याङ्क, आ.व. २०८१-८२

अर्थतन्त्रमा क्षेत्रगत योगदान प्रतिशत

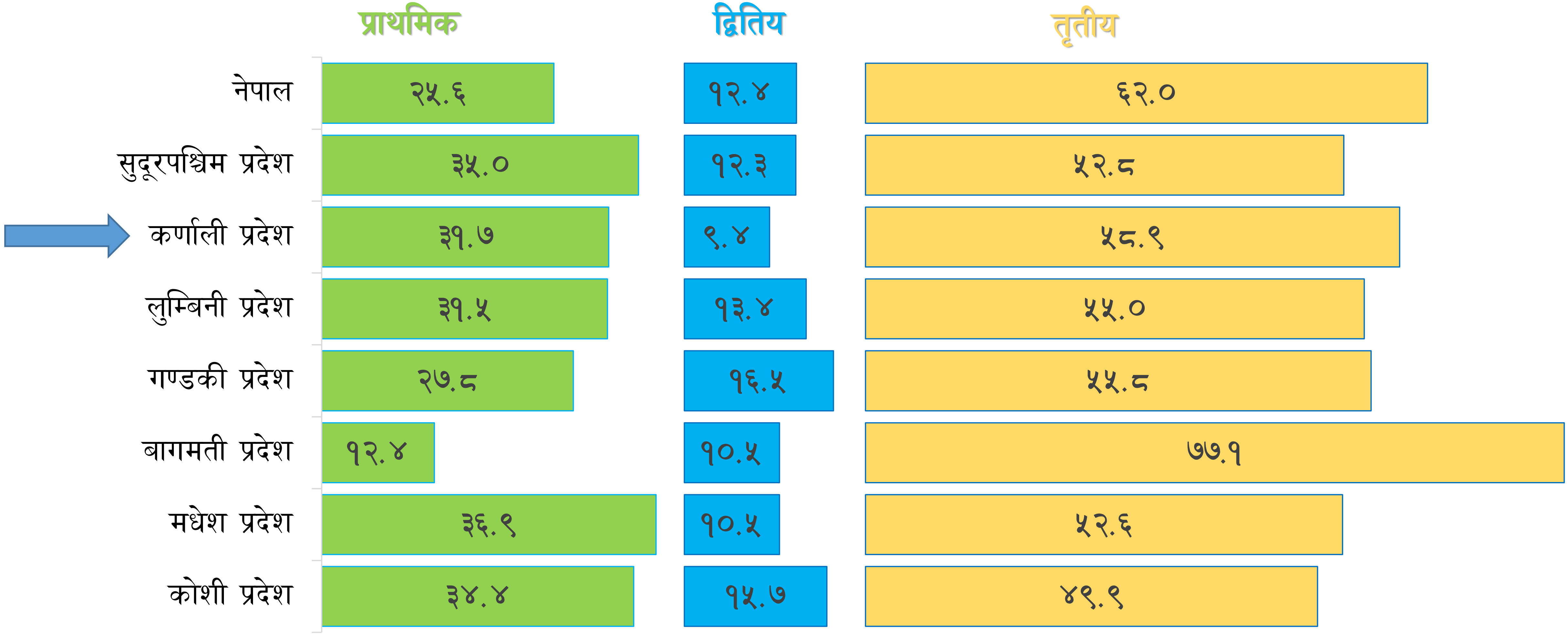

राष्ट्रिय लेखा तथ्याङ्क, आ.व. २०८१-८२

प्रतिब्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन, अमेरिकी डलरमा

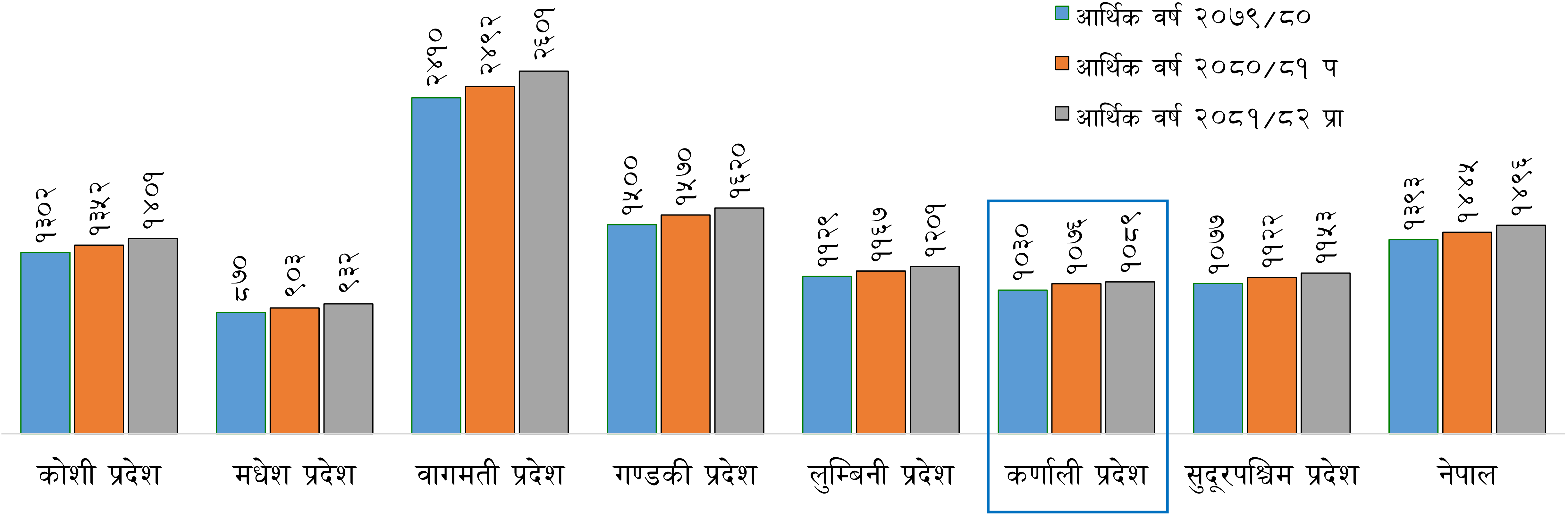

STRENGTH:

- विभिन्न विषयगत तथ्याङ्क सम्बन्धी कार्य गर्ने
- केन्द्रमा रा.त.का. र देशभर १८ त.स.का.
- दक्ष, अधिक योग्यता भएका जनशक्ति
- राष्ट्रिय स्तरका गणना सर्वेक्षणहरूको सञ्चालन
- अन्तर्राष्ट्रिय मानक एवं सिद्धान्तको पालना
- प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय मातहत
- तथ्याङ्कको प्रमुख आधिकारिक निकाय

WEAKNESS:

- सरकारका सवै तहमा तथ्याङ्कको सङ्गठन एवं जनशक्ति नहुनु
- तल्लो तहसम्मको सर्वेक्षण गरी विस्तृत तथ्याङ्क विवरण उपलब्ध गराउन नसक्नु
- नीति एवं योजना तर्जुमामा तथ्याङ्कको प्रयोगको लागि पर्याप्त पैरवी नहुनु
- सीमित संख्यामा रहेका संघीय तथ्याङ्क कार्यालयले सवै क्षेत्र र तहको तथ्याङ्क सम्बन्धी काम गर्न नसक्नु

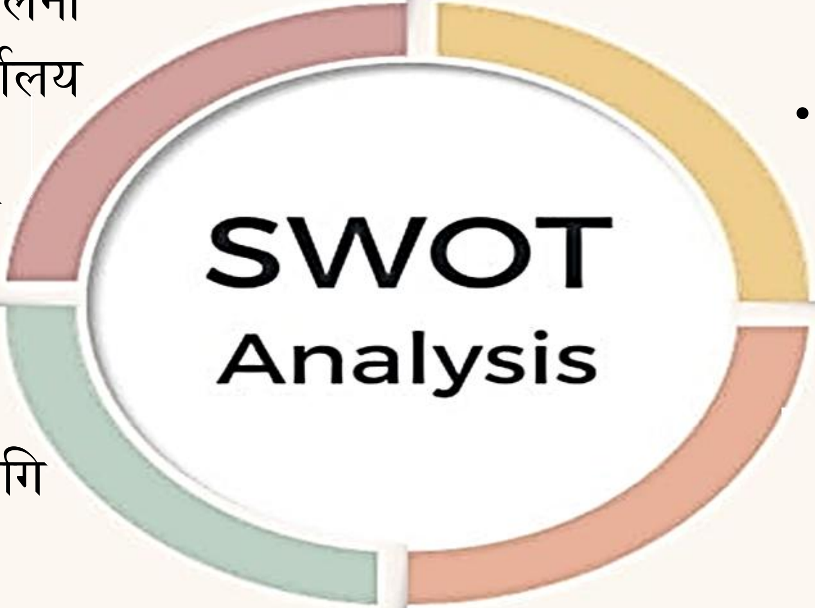

OPPORTUNITY:

- नीति, योजना, अनुसन्धान अध्ययनका लागि तथ्याङ्कको माग विस्तारै बढ्दै गएको
- सवै तहका सरकारमा तथ्याङ्क तथा सूचनाको प्रयोग हुनसक्ने
- विभिन्न अन्तरार्ष्ट्रिय साझेदारहरूको तथ्याङ्क प्रतिको चासो
- संवैधानिक, कानूनी एवं नीतिगत ब्यवस्था
- सूचना प्रविधिको विकास

THREAT:

- कठिन भूगोल
- तथ्याङ्कीय सचेतनाको कमी
- तथ्याङ्क र यसको प्रयोगलाइ कम महत्व दिईनु
- बजेट/स्रोतसाधनको अपर्याप्तता
- तथ्यमा आधारित योजना तथा नीति निर्माणको अभ्यास सापेक्ष रूपमा कम हुनु ।

विवरणहरू सङ्कलन कार्यमा कठिनाई
(Difficulty in collecting data)

- तथ्याङ्क र सूचनालाइ कम महत्व दिइनु
- उत्तरदाताहरूमा तथ्याङ्कको महत्व र उपयोगको बारेमा यथेष्ठ जानकारी गराउन नसकिनु
- गोपनियताको डर आशंका
- तथ्याङ्क दिएपछी तुरून्तै आफुले त्यसको प्रतिफल पाउने अपेक्षा गर्नु
- तथ्याङ्क र तथ्यमा आधारित योजना, निर्णय प्रकृयालाइ खासै महत्व नदिनु
- आर्थिक विषयवस्तु संग सम्बन्धी सही तथ्याङ्क दिन अप्ठयारो मान्नु
- उपलब्ध गराएको तथ्याङ्कको आधारमा सरकारलाइ कर वा जरिवाना तिर्नुपर्छ कि भन्ने भ्रम उत्तरदातामा रहनु
- योजना तर्जुमा प्रकृयामा तथ्याङ्क एवं सूचना भन्दा अन्य बाह्य तत्वको प्रभाव बढी रहनु
- स्थानीय तहहरूमा तथ्याङ्क एकाइको ब्यवस्था नहुनु

सहयोगको लागि अपेक्षा (Our Expectations)

- विभिन्न गणना, सर्वेक्षण लगायतका तथ्याङ्क सङ्कलनका लागि यस कार्यालयबाट खटिइ आउने आधिकारिक कर्मचारीहरूलाइ सत्य-तथ्य विवरण उपलब्ध गराइ दिन हुनेछ एवं सहजीकरण गरिदिनु हुनेछ ।
- यसबाट तथ्यमा आधारित विकासको लागि योगदान पुग्नेछ ।

तथ्याङ्क नीति, योजना एवं विकासको आधार हो ।
यसको अप्रत्यक्ष रूपमा ठूलो महत्व छ ।।

गणना तथा सर्वेक्षणका तथ्याङ्क कसरी प्राप्त गर्ने

scosurkhet.nsonepal.gov.np

nsonepal.gov.np

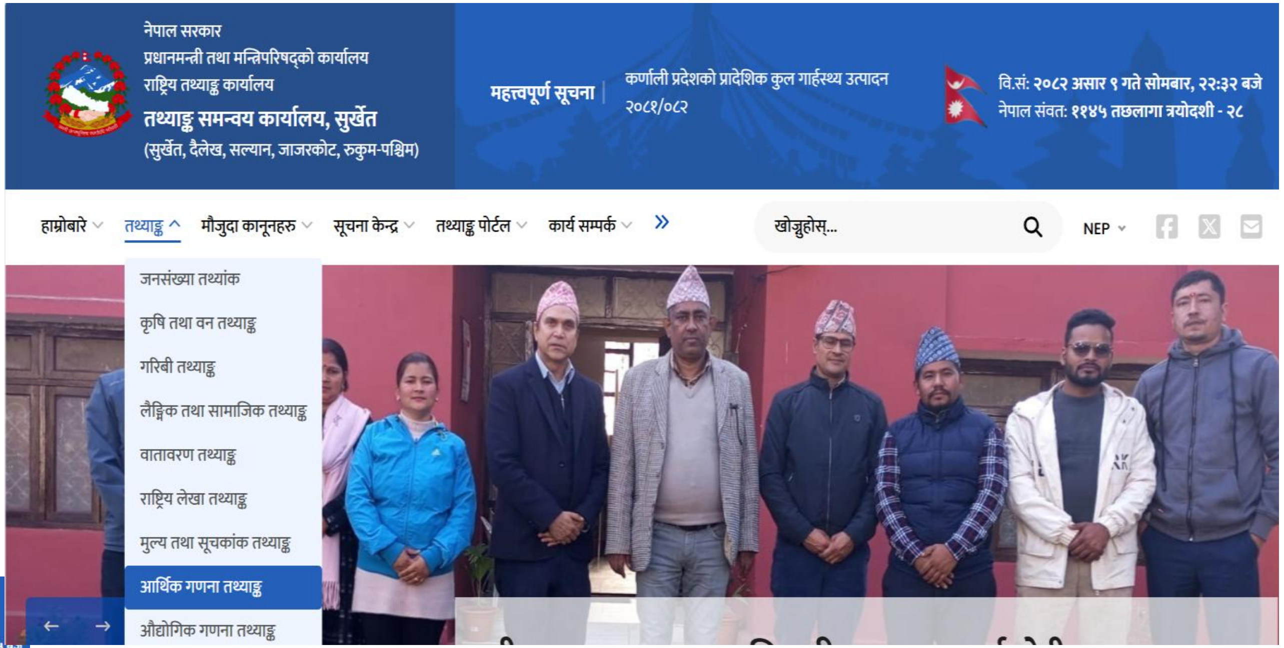

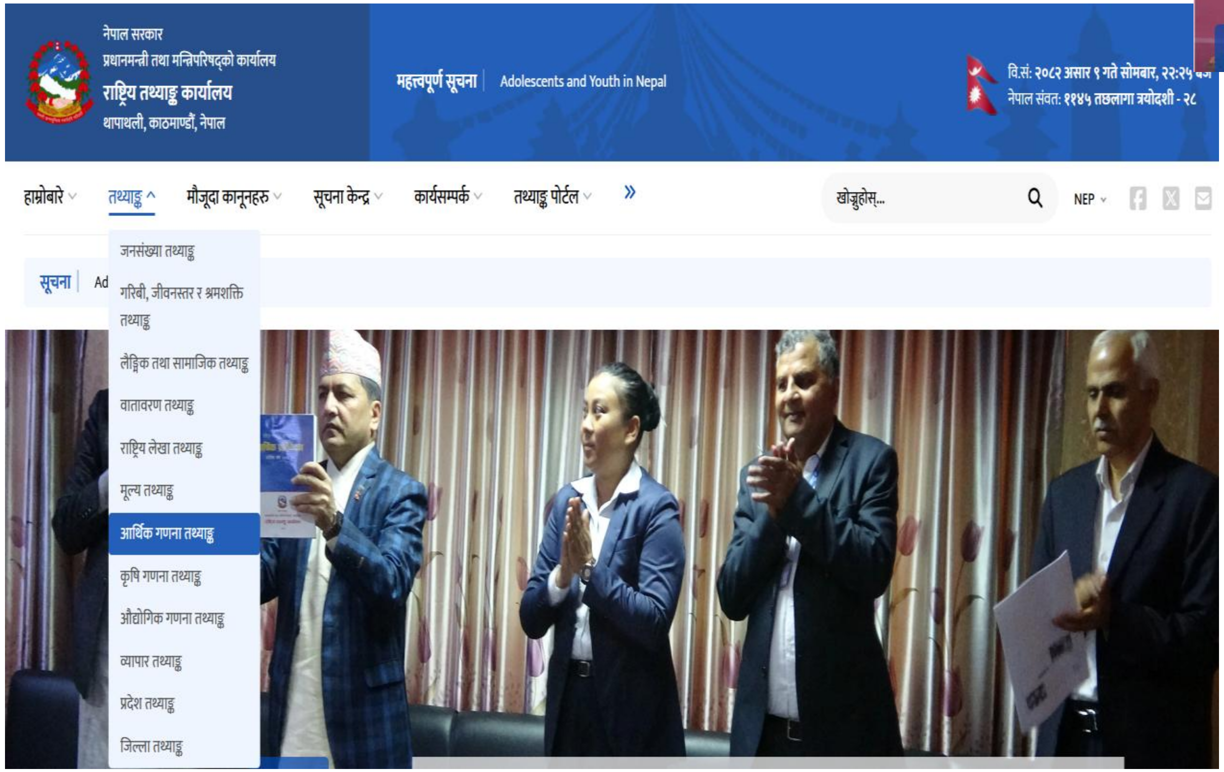

The Issue is not that we need *more* data…. .

…. but better use of data

BETTER DATA → BETTER DECISION → BETTER LIFE OF PEOPLE

Web: scosurkhet.nsonepal.gov.np
Email: scosurkhet@nsonepal.gov.np
धन्यवाद्